

Отдѣлъ первый.

ПАМЯТНИКИ

Жіевскаго Богоявленскаго Братства.

I.

Дарственная запись Гальшки Гулевичевны, жены Мозырскаго маршалка Стефана Лозки, на принадлежащее ей въ Кіевѣ усадебное мѣсто для устройства на немъ православнаго монастыря, училища и страннопріимницы. 1615 года, 14 октября.

Выпись съ книгъ земскихъ воеводства Кіевскаго.

Лѣта Божого нароженья тысяча шестьсотъ пятнадцатого, мѣсяца октября пятнадцатого дня.

На рокахъ судовыхъ земскихъ кіевскихъ, от дня святого Михаила, свята римскаго, въ року на дате вышъ помененомъ припалыхъ и на завтрее того свята судовне отправовать зачатыхъ, передъ нами Яномъ Аксакомъ судьей, а Петромъ Злотопольскимъ подсудкомъ, врядниками судовыми земскими киевскими, ставши очевисто у суду урожоная ее милость пани Галшка Гулевичовна Стефановая Ложчиная, маршалковая повѣту Мозырскаго, съ притомностью и позволеньемъ помененого малжонка своего, созвала подлугъ листу добровольного вечистое фундацыи своее запису, которого отъ себе съ печатью и съ подписомъ руки своее и съ печатью и съ подписомъ руки малжонка своего помененого его милости пана Стефана Лозки, маршалка повѣту Мозырского, также съ печатями и съ подписами рукъ людей зацныхъ, дала, даруючи, записуючи и вечне фундуючи добра свои дѣдичные, правъ и волностей шляхетскихъ будучіе, то есть дворъ свой власный съ пля-

цомъ въ мѣстѣ Киевѣ, межѣ цевными грапицами лежачій, во всѣмъ до того двора и пляцу приналежащими пожитками, приходами и всякими належностями, долгостью и широкостью яко се здавна тотъ домъ съ пляцомъ и во всимъ на все мелъ и теперъ маеть. А то на монастырь заложенъ патриаршескаго общаго житія, по великомъ Василью, также на школу дѣтемъ такъ шляхетскимъ, яко и местскимъ, притомъ и на гостинницу странниковъ духовныхъ, вѣры церкви восточнее каѳолицкое будучихъ, о чомъ ширей тотъ запись ея милости въ себе обмываетъ; которого перед нами судомъ положивши, во всемъ его устнымъ и добровольнымъ сознаньемъ своимъ ствердивши и змоцнивши, просила, абы принятъ и у книги земскіе кievскіе уписанъ былъ. Мы, судъ, оного для вписанья до книгъ пріймуючи, перед собою читать казали, и такъ се въ собѣ маеть: „Я Галшка Гулевичовна, малжонка ея милости пана Стефана Лозки, маршала Мозырского, съ позволеньемъ ея милости на ниже написанные речи, въ семь листе помененные и выражонные, будучи я на тѣлѣ и умысле добре здоровая, явно и добровольно сознаваю тымъ моимъ добровольнымъ листомъ записомъ, ижъ я въ старожитной святой восточнее церкви православной вѣрѣ статечне живучи, а побожною ревностію въ ней палаючи, на розмноженъ хвалы Бога въ Троицѣ единого, изъ любви и милости братій моихъ народу російского, для збавенья души своея, з давныхъ часовъ умисливши церкве Божой добре учинити и милосердный учинокъ прагнучимъ того показати, того жъ нынѣ skutкомъ выконываючи, правовѣрнымъ и благочестивымъ христіаномъ народу російского, въ поветехъ воеводствъ Киевского, Волинского и Брацлавского будучимъ, станомъ духовнымъ и свѣтскимъ, инокомъ, священникомъ и діакономъ чину мнишского и чину мирского, такъ же освѣдонымъ княжatomъ, вельможнымъ паномъ, шляхте и якого жъ колвекъ инога заволянъ и стану людемъ російскимъ, а еднакъ тымъ тилько, которые въ православной благочестивой церкви восточней набоженства греческого вѣрѣ въ послушенствѣ тежъ и благословенствѣ святѣйшаго патриарха

Константинопольскаго, власнаго и належачаго зверхнѣйшаго пастиря народови россійскому, неодменно трвають и трвати будутъ, дамажъ, дароваламъ, записала и фундоваламъ, и на вѣчныя часы даромъ вѣчнымъ и неотозваннымъ даю, дарую, запишу и фундую добра мои власныя дѣдичныя, права и вольности шляхетское будущее: дворъ мой власный на всемъ и зъ пляцомъ, который отъ помененнаго пана малжонка моего вѣчною даровизною маю, въ мѣстѣ Кіевѣ лежащій межю улицами певными, то есть: зъ одной стороны улицы, которая ведетъ отъ рынку ку Днєпрови мимо дворъ пана Василя Ходики Креницкаго, скарбнаго кіевскаго, а зъ другое также улицы, которая ведетъ отъ рынку ку Днѣпрови мимо дворъ Крыштофа Золотаря и Петра Нечая, мѣщанъ кіевскихъ, а третее съ приходу отъ рынку ку двору Соленика, а четвертое тыломъ о тынъ ку дворови небожчика Федора Миткевича, бывшаго бурмиистра кіевскаго, зо всеми до того двора и пляцу правы, пожитками, приходами и всякими належностями и принадлежностями, и такъ широко и довго, яко здавна въ собѣ ся маеть, ничего собѣ самой а ни потомству своему тамъ не оставуючи, а то на монастырь ставропигіонъ патриаршескаго общаго житія по Василю Великому, такъ же и на шеолу дѣтемъ, такъ шляхетскимъ, яко и кестскимъ, и на иной способъ богоугоднаго житія, который бы служилъ ку збавенью христіанскому и ку выконанью милосердныхъ учинковъ, а при томъ и на гостинницу странниковъ духовныхъ, зѣри церкви востоднее будущимъ, такъ еднакъ, абы той монастырь и школа и увесь чинъ и строеніе по закону и по чину церкви каледическаго востоднее, набожества греческаго, и подлугъ семи вселенскихъ соборовъ и по преданію святыхъ отецъ греческихъ ряшено и справовано. Еще жъ варую и то, ижъ естълибы кто, либо зъ духовныхъ, либо зъ свѣдцкихъ, зъ большихъ и зъ меньшихъ, будучи въ сполечности зъ живучими на той фундаціи и ставучи въ справѣ, зъ якое колвекъ причины, презъ кого колвѣзъ взглядомъ тое фундаціи и общаго житія на ней заданое, напотомъ вступилъ и хотѣлъ бы якую належность собѣ мѣти до тое фун-

даціи, любъ общій, любъ съ потомковъ моихъ, теды вѣчне тако-
выхъ и тымъ подобныхъ отступниковъ отъ належности и добро-
дѣйства тое фундаціи и того запису нынѣшнимъ моимъ признаньемъ
отдаляю, а въ той же фундаціи, по отданью того добра зъ пла-
домъ на хвалу Божую вышменованнымъ способомъ, а ни я сама,
а ни потомкове мои не маемъ мѣти жадного вступу а ни възятку,
а ни тежъ подаванья на помененную фундацію привлащати собѣ
не будутъ мочи вѣчными часы, подъ закладомъ десяти тысячей
золотыхъ польскихъ и подъ нагороженьемъ вшелякихъ шкодъ и
накладовъ, кромъ вшелякого доводу и присяги тѣлесное, на голое
реченье слова. И абы тежъ тая фундаціи скутокъ свой брала,
теды заразъ въ той дворъ и на его пляцъ духовныхъ и свѣцкахъ
православныхъ, а меновите благовѣрного священноинова отца
Исаію Купинского и прочіихъ зъ чернцовъ, также тежъ и школу
впровадиламъ и впроважаю, онымъ, такъ и всѣмъ духовнымъ и
свѣтскимъ, яко се поменило, православія церкви востоднее будучимъ,
въ скутечное держанье и посессію поступуючи при возномъ и при
шляхте на то приданымъ. Потомки тежъ свои на то облигую,
же жаднымъ способомъ перешкоды въ той посессіи тамъ меш-
каючимъ православнымъ въ иночествѣ и въ школахъ, и всякомъ
строеніи тамъ пребываючимъ, чинити не мають, подъ закладомъ
таковымъ же десяти тысячей золотыхъ польскихъ и подъ нагоро-
женьемъ вшелякихъ шкодъ и накладовъ, кромъ вшелякого доводу
и присяги тѣлесное, только на голое реченье слова. До того особ-
ливе варую, еслибы, чого Боже уховай, презъ якое утисненье или
презъ якие колвекъ пересуды, иноцы и христіане, вышей поменен-
ные, вытѣснены и одсуждены были от тое фундаціи, данины моее,
а кто колвекъ и якимъ колвекъ способомъ хотѣлъ бы поседати
тую мою фундацію и все, што бы тамъ было збудовано и зафун-
довано, теды той дворъ и пляцъ зо всѣмъ се вернути въ домъ
мой маеть и на власные, одъ якое колвекъ линіи идучіе, потомки
мои спадати будетъ; которые то засъ потомки мои и кто колвекъ
таковий, беручи въ посессію пляцъ той и зо всѣмъ на немъ бу-

дьянъемъ, инокомъ и при нихъ стоячимъ правовѣрнымъ, изгнаннымъ и вытесненнымъ оттоля, повинны будутъ таковое жъ ваги и цѣны кгрунту шляхетского права и вольности на своихъ гругтахъ власныхъ выдѣлѣти, або суммою пиняжною, подлугъ шапунку певныхъ людей, заплатити и совѣто пагородити, подъ закладомъ ташимъ же десяти тысячей золотыхъ польскихъ и подъ нагороженьемъ шеляныхъ шкодъ и накладовъ, кромъ шеляного доводу и присяги тѣлесное, только на голое реченье слова. О што все державцы и посессорове тое фундаціи моее и етиторове того монастыря будутъ мочи всякихъ противниковъ того запису фундушу моего повивати до шеляного суду земского, кгородского, трибунальського, въ который колвекъ повѣтъ и воеводство, где будучи закованы, за первымъ позвомя, на року першомъ, яко завятомъ, ставши, усправедливитися, жадныхъ вымовъ и оборонъ собѣ ку помочи не беручи, заруку и шкоды заплатити будутъ повинны только кротъ, колько бы тотъ записъ нарушонъ былъ и спротивленя се яко въ чомъ колвекъ оному ставало. А по заплаченю тыхъ зарукъ и по нагороженью шкодъ и накладовъ, предъсе сесь записъ в нынѣшнею фундацію у кожного суду и права, на кождомъ местцу, при цалой, зуполной и досконалой моцы захованъ и держанъ быти маеть на вѣчныи часы. А наконецъ еще и то варую, же еслибы потреба указала перкви Божое, а православныи христіане, которымъ записъ той служить, того бы по мне, Галшце Гулевичовне Ложчиной, маршалковой мозырской, жадали, то есть обясненя або поправки тое фундаціи и запису, теди то повинна буду учинити и заховую собѣ на то всякую волность нынѣшнею приданую кондицію. И на то мѣ для той мой фундушовый листъ и добровольный записъ съ притисненіемъ печати и съ подписомъ руки малжонка моего его милости пана Стефана Лозки, маршалка повѣту Мозырского, яко того, отъ которого тую данину и вѣчную даровизну маю, и съ притисненіемъ печати и подписомъ руки моее власное. А для вѣрше вѣры и певности и твердости тое преднаписаное фундаціи

и данины моее, ужила есмь о приложенъе печатей и о подписи рукъ до того листу моего ихъ милости пановъ и пріятелей моихъ, обывателей того воеводства кіевскаго, добре оселыхъ: его милости пана Миколая Стецвого, тивона кіевскаго, его милости пана Максима Трипольскаго и его милости пана Семена Шишку Ставецкаго, которые при томъ были и того добре свидомы и то на прозбу мою учинили, а при печатехъ своихъ до того листу моего руками своими подписали. Дѣялося и писано в Кіевѣ, подъ роками земскими, року тысяча шестьсотъ пятнадцатого, мѣсяца октября чотырнадцатого дня".—У того листу добровольнаго запису печатей притисненыхъ пять, а подпись рукъ въ тые слова: Стефанъ Лозка, маршалокъ Мозырскій, рукою с.; Галшка Гулевичовна Стефанова Лозчина, маршалковая Мозырская, рукою власною; Миколай Стецкій, тивонъ кіевскій, рукою своею; Максимъ Ѳедоровичъ Трипольскій рукою власною; Семень Ставецкій Шишка рукою власною.—Который то листъ добровольный записъ, за подавемъ и очевиднымъ признанемъ выпъреченое особы, а за принятемъ нашихъ судовымъ, увесь слово в слово у книги земскіе кіевскіе есть уписанъ; съ которыхъ и сесь выпісь подъ печатями нашими есть выданъ. Писанъ въ Кіевѣ.

Федоръ Суцанскій Проскура, писарь земскій Кіевскій.

Jan Aksak, sędzia ziemski Kijowskiy.

Корыеговаль Счениевскій.

Примѣч. Этотъ актъ и послѣдующіе, подъ которыми не сдѣлано особаго заглавія, заимствованъ изъ Сборника митрополита Евгенія.

II.

Вписной листъ Кіевскаго Братства, начатый въ 1616 году.

Во имя Святыя живоначальныя единосущныя и нераздѣлимыя Троицы Отца и Сына и святаго Духа, единого истиннаго Бога нашего, Ему же честь и поклоненіе, слава и хвала отъ вещественныя и невестественныя твари, нынѣ и въ безконечныя вѣки, аминь.

Господь нашъ Иисусъ Христосъ, вся яже къ спасенію нашему многого ради и человеколюбнаго милосердія своего на земли совершавъ и къ вольной человеколюбивой страсти грядъ, ученикомъ своимъ глаголаше: сія заповѣдаю вамъ, да любите другъ друга; по семъ бо, рече, и познають васъ, яко мои ученицы есте, аще любовь имате между собою. Еже и божественный верховный апостолъ Петръ, востекъ на верхъ добродѣтелей, любовь въ божественныхъ посланіяхъ своихъ препоручаетъ: подадите, рече, въ вѣрѣ вашей добродѣтели, въ добродѣтели же разумъ, въ разумѣ же воздержаніе, въ воздержаніи же терпѣніе, въ терпѣніи же благочестіе, въ благочестіи же братолюбіе, въ братолюбіи же любовь. И пакы: братство возлюбите, Бога бойтесе, царя чтите. Ихъ же и по спасительному на небеса Христа Бога вознесенію, друголюбное божественный апостолъ и евангелистъ Лука прославляя, провозвѣщаетъ Теофилу, глаголай: вѣрующихъ, рече, баше душа едина и сердце едино и не баше въ нихъ никтоже нищъ, требованію бо нищихъ послуживша сильнѣйшихъ руцѣ.—Сему же убо божественному и спасительному и человеколюбному поученію и мы грѣшніи послѣдующе, благодатию благаго Бога и Господа нашего Иисуса Христа, хотящаго всѣмъ человекомъ спастися и въ разумъ истинный прити, едва поздѣ нѣкогда возбнувше отъ многого нерадѣнія и лѣности и мрачнаго суетія мирскаго, хотѣхомъ прозрѣти къ свѣту благо-разумія, приѣмше въ умъ предстатіе страшнаго онаго судища и

издвовдзянія, предстательствомъ пречистыя и благословенныя Владичицы нашея Богородица и Приснодѣва Марія, силою честнаго и животворящаго Креста и молитвами всѣхъ святыхъ, начинаемъ сіе душеспасительное друголюбное съединеніе, Братство церковное, въ богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, благословіемъ и повелѣніемъ святѣйшаго вселенскаго патріархи Константинопольскаго киръ Тимофея, начальнѣйшаго во Христѣ пастыря нашего, и прочихъ святѣйшихъ патріарховъ: Александрійскаго, Антиохійскаго и Іерусалимскаго, на утѣшеніе и утвержденіе въ благочестіи нашему російскому роду сыномъ восточнаго православія, обывателемъ воеводства Кіевскаго, такъ духовнаго вшелякаго, яко и свѣтскаго шляхетскаго стану и всея речи-посполитое местское и всѣмъ Христоименитымъ людямъ, на выконанье христіанскихъ милосердныхъ учинковъ, такъ духовныхъ—въ размноженію и въкорененію христіанскихъ добродѣтелей, честнаго ивоческаго житія, въ подаванію наукъ учтивыхъ и въ цвиченію дѣтей народу христіанскаго, отъ коля хвала всемогущаго Бога на земли множится, потѣха родичомъ изъ сыновъ наказанныхъ рощеть, речи-посполитой оброна мощная и оздоба предивная фундуется и цвѣтеть,—яко и тѣлесныхъ—въ обороненію вдовъ, сиротъ и въ поратованію всякихъ людей упадлыхъ,—яко ся въ собѣ самый грунтъ и предсявзять того святаго Милосерднаго Братства волею Вседержителя Бога закладаетъ, списъ и братское нерозерванное любве поприсяжоний звязокъ и зъедноченье, ведле порядку правъ, братствомъ отъ святѣйшихъ патріарховъ Львовскаго, Виленскаго, Могилевскаго и иныхъ Короны Польское мѣсть церквамъ наданныхъ, благословенныхъ. На што мы вси нижеменованные персоны, обонихъ—духовнаго и свѣтскаго становъ люде, единымъ сердцемъ и едиными усты позволивше и крестнымъ цѣлованіемъ единъ за всѣхъ и всѣ за единаго при благочестіи стоячи, духомъ любве горячое звязавшися, нижей описанные христіанскіе братскіе повинности и порядки хранити въ той Реестрѣ братскій списуемся.

Въ подлинномъ, по окончаніи вышеписаннаго братерскаго обязательства, вынесши на другой листъ, въ заглавіи списнаго Реестра написано тако:

За згодною провбою всѣхъ ихъ милостей и отцевъ нашихъ духовныхъ и стану шляхетского, обывателей кievскихъ всякого стану, вписныхъ Братства церкви и монастыря Богоявленія въ Кіевѣ, ставропиги святѣйшаго вселенскаго, прирочнаго отца и пастыря Россійской церкви, патриарха Константинопольскаго, старшимъ братомъ, опекуномъ и фундаторомъ того святаго Братства, обители и школъ любви въ тотъ братскій реестръ подписуюсь: **Петръ Могила**, милостию Божіею архимандритъ свято-великой чудотворной Лавры Печерской Кіевской, яко любопослушникъ святѣйшаго вселенскаго Константинопольскаго патриарха, въ лѣто 1631, мѣсяца марта 11 дня, рукою власною.

Аваназій Пузына, епископъ Луцкій и Острозскій, архимандритъ Жидичинскій.

Andrzej Lithynski z Lithynic.

Исаія Трофимовичъ, монастыря Печерскаго Кіевскаго, вписалемся до Братства Кіевскаго церковнаго душею и рукою.

Сильвестръ Косовъ, префектъ школъ кievскихъ братскихъ, рукою власною.

Софроній Почаскій, инокъ монастыря Печерскаго, рукою.

Антоній Пацевскій, инокъ монастыря Печерскаго.

Аванасій Ивашковскій, инокъ монастыря Печерскаго, рукою.

Іоиль іеромонахъ рукою власною.

Иларіонъ инокъ Симовскій монастыря Печерскаго.

Арсеній Бережницкій, инокъ монастыря Печерскаго.

Іоиль Глѣнковичъ, намѣстникъ монастыря св. Николы.

Іеромонахъ Θεодосій Оранскій.

Іеромонахъ Антоній Горбацкій.

Во иноцѣхъ **Захарія Копистенскій**, исповѣдникъ, яко и не навидяци злое, прилѣпляюща ко благому, составленное въ Кіевѣ

градѣ Братство приимаю и облобизаю, повинующяся апостолу глаголющу: братолюбиемъ же другъ къ другу любезни. На сіе же и руку мою подписую. Писалъ дня 4 генваря, по старому правдивому, року 1616.

Азъ во іеромонасѣхъ худѣйшій Тарасій Л. Земка братство православныхъ Кіевское при храмѣ святыхъ Богоявленій похваляю, и самъ въ немъ быти и при немъ стояти желаючи, въ раестрѣ и имя свое вписую рукою.

Азъ треокаянный Іезекіель Куневичъ, архимандритъ монастыря Трехтемировского, вида, яко врагъ и ненавистникъ спасенія нашего павоститъ во благочестіи нашемъ, и сего ради видихъ вещь зѣло добру составленія Братства во градѣ Кіевѣ, и того ради всегда есмь готовъ съ ними пострадати, добро и зло и кровь мою за благочестіе дати, и для того и руку мою подписую, власною рукою.

Даниель Стрыбиль, рукою власною. Повиненъ буду на каждый рокъ по десяти золотыхъ, такъ тежъ и лигумены давати.

Азъ Григорій Дегиловскій, рукою власною; а буду повиненъ дать подъездка до дороги, а естлибы не подъездка, теда камень воску.

Многогрѣшный и недостойный рабъ Божій Иванъ Путята, меньшій братъ святого Братства Кіевского храма святого Богоявленія, рукою власною, на што преможенъ буду.

И прочихъ въ Братство безчисленно вписавшихся.

Примѣч. Изъ предисловія къ Упису, гдѣ упоминается о Константинопольскомъ патріархѣ Тимоѣѣ, и изъ подписи Захаріи Колинстенскаго, учиненной 4 лев. 1616 года, видно, что зготъ Упись составился вскорѣ по заведеніи Братства и школъ на мѣстѣ, подаренномъ Братству Гальшкою Гулевичевою. Но въ началѣ Уписа, вѣроятно, оставленъ былъ значительный пробѣлъ, и здѣсь-то впоследствии вписали свои имена Петръ Могіла и нѣсколько другихъ лицъ.

III.

Грамота Іерусалимскаго патріарха Теофана, утверждающая Кіевское старѣйшее Братство, съ учрежденіемъ при немъ Братства младшаго. 1620 года, 17 мая.

Теофанъ, милостію Божіею патріархъ святаго града Іерусалима, святаго Сіона, Сирія, Аравія, Киликія, Иверія, Кана-Галилея, обонпол Іордана и всея Палестины.

Благодать Господа нашего Іисуса Христа, любви Бога и Отца и причастіе святаго Духа, смиренія же нашего благословеніе всѣмъ въ православіи сіяющимъ, иже въ Малѣи Россіи, въ области же короны славнаго и преименитаго королевства Польскаго сущимъ христіаномъ, синовомъ церкви Сіонскія, изряднѣе же обывателемъ Кіевскимъ. Понеже благодатію Божіею, идуще изъ Великія Россіи, отъ благочестиваго князя Михаила Ѳеодоровича Московскаго, случися намъ нарочитъ, многословущъ градъ богохранимъ Кіевъ посѣтити и въ немъ благочестія цѣлты украшенную, паче же соузомъ любви еже о Господѣ сираженную братію, иже о непорочнѣй еже въ Господа нашего Іисуса Христа подвизающуся вѣрѣ зрѣти, о семъ всѣхъ благъ Дателя, Содѣтеля Бога благодаряще, молимъ, яко да во разпрострѣніе славы въ Троицѣ, въ единомъ же существѣ, славимаго имени своего избереть себѣ исповѣдниковъ и всѣхъ въ едино тѣло церкви, на краеугольнѣмъ, въ Сіонѣ положеннѣмъ, камени, подъ смиренную главу Христа своего собереть и съединить. Что бо сице споспѣшествуетъ во всяко дѣло благо, еже о Христѣ Іисусѣ, яко соузъ братолюбія, безъ него же вѣра и прочая вся добродѣтели ничтоже пользуютъ? О семъ бо, рече, познають вы, яко мои есте ученицы, аще любите другъ друга. Сего ради въ благочиннѣйшее исправленіе и вапшее еже о церквахъ Божіихъ попеченіе и сихъ разширеніе, смиренія нашего благословеніемъ новодруженное Братство бого-

спасаемаго града Кіева благословихомъ и хартією нашею благословенною въ вѣчные роды укрѣпихомъ. Къ немуже, моленіемъ любоподражательныхъ братій, ко еже во множайшее разпрострѣніе славы имени Господня, въ богоспасаемомъ семъ градѣ Кіевѣ, по образу прочихъ благочестивыхъ братствъ, въ мнзѣхъ градовѣхъ государства великаго государя короля польскаго сущихъ, Братство Младенческое, старѣйшему Братству единомыслное и повинующееся, о Господѣ заложити извольше, благословихомъ и симъ начертаніемъ нашимъ благословляемъ, и вписуючимся въ Братство въ вѣрѣ благостояти и по чину старѣйшаго Братства, пачеже прочихъ древнѣйшихъ братствъ, хранящися въпасти въ сѣтъ неприязную, строити себе повелѣваемъ, и надъ всѣми сими любовь къ всѣмъ о Господѣ и смиреніе стяжати, и благочестія неотступнымъ быти, украшающе юность свою всякою добродѣтелію, яко еже быти всѣмъ во образъ: „видѣвше же ваша добрая дѣла, прославятъ Отца вашего, иже на небесѣхъ“. Сія же вся совершивше, желаемаго живота вѣчнаго сподобитесь, его же буди всѣмъ намъ получитьи молитвами пресвятыя Богородицы Приснодѣвы Маріи и всѣхъ святыхъ, ивраднѣ же святаго славнаго и всехвальнаго апостола Іакова, брата Божія и первѣйшаго первосвятителя Іерусалимскаго, отъ него же и на насъ другопріемательнѣ благодать всесвятаго животворящаго утѣшительнаго Духа превзыде и на мѣстехъ святыхъ, на нихъ же спасеніе наше содѣяся, служителемъ и хранителемъ устрои. Благословеніе смиренія нашего и молитва да будетъ со всѣми вами, аминь.

Писанъ въ богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, лѣта отъ Адама 7128, отъ воплощенія жъ Бога Слова 1620, индикта 3, маія въ 17 день.

Въ подлинной грамотѣ подписано поиречески.

(М. П.).

IV.

Грамота того же патриарха, учреждающая при Киевскомъ Богоявленскомъ Братствѣ патриаршую Ставропигію. 1620 года, мая 26.

Ееофанъ, милостію Божією патриарха святаго града Іерусалима, святаго Сіона, Сиріа, Киликіа и всея Аравіи, Кана-Галилеа, обонпол Іордана и всея Палестины.

Смиреніе наше теперешнимъ листомъ вѣдомо чинитъ всѣмъ, и жъ мы, будучи въ земли Русской великаго государства Московскаго, за панованья благочестиваго и богохранимаго царя православнаго Михаила Оедоровича, великими церкви Божое святаго мѣста Іерусалима кквалтовными потребами притисненны, и оттоль назадъ идучи чрезъ панство великаго короля польскаго Жигмонта Третего, и пришедши во свѣтлую державу панованья его полуденое Россіи до богоспасаемаго града Кіева, видячи мѣсто Кіевъ здавна во благочестіи востоднее церкви добросталое, монастырьми и церквами старожитне уфундованное и оздобленное, православными російскаго роду преложонными обоого стану духовнаго и свѣцкаго, шляхты и посполитыхъ людей наполненное, Богу дяки отдавши, невымовне утѣшилисьмыся, и поклонъ учинивши належный на мѣсцахъ знамените святыхъ: въ монастырѣ Печерскомъ, обители пресвятой Богородицы, гдѣ и мощи преподобныхъ угодииковъ Божіихъ различныя видѣвше лобызахомъ и имъ достойную честь святыни воздати судихомъ; въ монастырѣ св. Никола Пустынномъ, въ монастырѣ святаго Михаила церкви Золотоверхой; въ монастырѣ святя Троицы Свято-Кирильскомъ; въ монастырѣ Святаго Преображенія Спасова Межигорскомъ, гдѣ и Никола святаго Чудотворца и святыхъ апостолъ Петра и Павла храмы; въ монастырѣ Успенія Пресвятыя Богородицы Терехтемировѣ, и розныя церкви мирскіе въ самомъ мѣстѣ Кіевѣ, почавши отъ церкви соборной Успенія Пресвятыя Богородицы, митрополи кіевское, посредѣ града, муромъ, и церкви

Спаса святаго деревомъ новоотновленные и коштомъ великимъ благочестивыхъ гражданъ кievскихъ украшенные и иные. Такъ и дома многихъ Христолюбивыхъ наведилисьмы, гдѣ отъ всѣхъ купно и отъ каждаго зъ особна, яко отъ благочестивыхъ и церкви восточное благопослушныхъ и всякія побожности полныхъ сыновъ, челоуволюбіе и достойную честь пастырству нашему принявши, всѣхъ благословенія гроба святаго Христова и молитвъ смиренія нашего сподобилисьмо и сею грамотою нашею, обще со всѣми домашними ихъ во православіи пребывающими, вѣчно сподобляемъ и благословляемъ. А особляе церковь новозаложенную святыхъ Богоявленій и Благовѣщенія Пресвятыя Богородицы, странно-пріимный дворъ Братства церковнаго, гдесмы увесь часъ забавы нашей отъ самаго пріѣзду до мѣста Кіева, по силѣ дарованія Божія, отъ обывателей мѣста гошоные страннолюбнѣ препочивали, при которомъ и школу наукъ еллино-славенскаго и латино-полскаго письма¹⁾, въ цвѣченю побожнаго живота, въ подаваню наукъ належныхъ, гдѣ вызнанья вѣры непоручно и догматы святыми вселенскими седми соборами церкви восточной уставленныхъ неотмѣнне хотящимся учити, а звлача младенческому уму, наука презъ учителей тое жъ церкви щире показывана и шливана быти маеть. Такъ тежъ и Братство церковное, Братство Милосердія, которое есть звязкомъ досконалости, въ томъ же мѣстѣ Кіевѣ, ко созданю тѣла церкви Христовы, обмыслу около пріимованья странныхъ, около цвиченя христіанскихъ дѣтей въ наукахъ и житію честномъ, около церкви Божое порядку и оадобы пристойное, такъ тежъ слажки и совѣты о томъ частые видѣвши, благословилисьмы и благословляемъ и укрѣпляемъ, а до того властію и благодатію всесвятаго и животворящаго Духа, маючи зуполную моць и позволеніе отъ сполбрата и сослужителя смиренія нашего киръ Тимофея, вселенскаго патріархи Константино-

¹⁾ Въ прежнемъ изданіи стояло: „и латинскаго письма“. Что это ошибочное чтеніе—объ этомъ см. С. Голубева „Исторія К. Дух. Академіи“, приложение, стр. 15.

польскаго, належнаго пастыря русскихъ земель и самое митрополіи Кіевское и Галицкое отца, маючи мы при собѣ ексарху его, велебнаго Арсенія, архимандрита великія церкви въ Константинополю, и прочихъ спольбратіи нашей: Кирилла Александрійскаго, Аванасія Антиохійскаго, святѣйшихъ патріархъ; видячи церкви Божія великое озлобленіе отъ апостатовъ законопреступныхъ, пастырей ихъ бывшихъ, въ земли Русской, на знаѣ бытности нашей въ мѣстѣ Кіевѣ, на грунтѣ братскомъ, при церкви святыхъ Богоявленій и Благовѣщенія врестѣ водружаемъ и Ставропигіонъ патріаршеское достойно быти судивши благословляемъ, второе жадной духовной митрополичей, архіепископской, епископской, а ни жадной иной въ духовномъ исправленіи зъверхности, судови и благословенству николи подлѣгати не маеть и не будетъ повинно вѣчными часы, окромъ самой патріаршеской Константинопольской вселенской столицы. И тамъ цвѣченья духовнаго, такъ иноковъ молодыхъ, што способомъ монастыря по закону святаго Василія общежительно быти, яко и христіанскихъ дѣтей во всякомъ благочестіи и чистотѣ и бѣглости письма въ школу мѣти хоцемъ и благословляемъ, повелѣваючи и въ святомъ Духу всякому, такъ духовному, яко и свѣцкому якого колвекъ стану людемъ запрещаючи, абы тому святому патріаршескому Ставропигію, братству, школѣ и страннопріимству противны не были, подъ анаеомоу вѣчнаго непростенія. Всѣмъ же православнымъ и благочестно догматы святыхъ вселенскія соборныя апостольскія восточныя церкви и отческа я во Духу запрещенія вѣрно хранящимъ, во грядущее всѣхъ благъ полученіе, нашего же смиренія благословеніе и молитва да будетъ, аминь.

Писанъ въ богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, въ лѣто отъ бытія міру 7128, индикта третьяго, плотскаго же смотрѣнія Бога Слова Господа нашего Іисуса Христа 1620, мѣсяца маія 26 дня.

V.

Благословенная грамота того же патриарха, заповѣдующая Братству любовь и единодушіе. 1621 года, 7 января.

Оеофанъ, милостию Божіею патриархъ Божія града Іерусалима, святаго Сіону, Аравіи, Финикіи, Кана—Галилеи, обонполъ Іордана и всея Палестины.

Благодать Господа нашего Іисуса Христа, любви Бога Отца и причастіе святаго Духа, а смиренія нашего благословеніе всѣмъ благочестивымъ христіаномъ, въ Малой Россіи, въ областяхъ коруны великаго и непобѣдимаго королевства Польскаго сущимъ, синомъ церкви Россійскія восточныя, израднѣ же обывателемъ града (Кіева), благодать вамъ, милость и миръ отъ Бога Отца и Господа нашего Іисуса Христа и всесватаго животворящаго Духа, единосущныя и нераздѣльныя Троицы. Понеже благодатию Божіею, идущимъ изъ Великія Россіи, отъ благочестиваго князя Михаила Теодоровича Московскаго, случися намъ богоспасаемъ, многословущъ градъ вашъ Кіевъ посѣтити и еже у васъ неувидаемо въ благочестіи процвѣтающихъ, паче же съюзомъ любви братолюбія сопряженныхъ слышати,—что бо сице споспѣшествуетъ ко созданію тѣла церкви смиреннаго и непорочнаго агнца Божія, яко союзъ братолюбія, безъ негоже вѣра и прочая вся добродѣтель ничтоже пользуют! О семъ благодаряще Бога, Егоже и молимъ, да и въ прочихъ градѣхъ и странахъ вездѣ, въ честь и похвалу Трипостаснаго единосущнаго имени своего, благочестивыхъ единныя истинныя, на краеугольнѣмъ, въ Сіонѣ положениѣмъ, камени основанныя, еже въ Господа нашего Іисуса Христа (отъ Него же и христіане нарекохомся) вѣры избереть и утвердитъ исповѣдниковъ и всѣхъ во оградѣ небеснаго рая собраться и зрѣнія лица славы своея наслаждаться сподобитъ. Прочихъ ревнителей сея истинныя вѣры и хранителей догматъ святыхъ вселенскія церкви

аще око наше чувственное не видѣ, но точію слухомъ услышавше о исправленіи ихъ, мысленными очима сихъ видяще, зѣло душею возрадовахомся. О сихъ всѣхъ благодареніе Содѣтелю Богу возсылаемъ, яко не волишь ни единому человѣку погибнути, но еже спастися и въ разумъ истинный прійти. Еще злохитрый и коварный древній врагъ, всякому добру ненавистникъ, разсѣятель же злобы своея, да всяко дѣло благо разрушитъ, всяцѣми образы навѣтовати тщится, и якоже избирая изъ начала собѣ сосуды лукавыя человѣки, иже образъ благочестія имуще, силы же его отвергшися, иже неутвержденныхъ и простыхъ человѣкъ отъ вѣры возвращаютъ и во свою всепагубную ересь отводятъ. Сего ради, чадца, ощутивше отступныхъ ухищреніе, всѣмъ бо сямъ въ послѣдніи времена подобаше бывать, да вѣрніи искусни явятся, претерпѣвый же до конца спасется,—молитъ васъ смиреніе наше и отеческимъ благоправіемъ повелѣваетъ вамъ не расслабѣвати душею и не унывати тѣломъ, но еже благодарнымъ и готовымъ быти, взявше вся оружія Божія на прогнаніе врага; вѣсть бо наша брань, по апостолу, ко плоти и крови, но къ началомъ и ко властемъ, и къ міродержителемъ тмы вѣка сего, и къ духовомъ злобы поднебеснымъ. Выше же всего любовь стяжите, юже благочиннѣ совершати Богу общаетеся и на раждеженіе ея Братство водрузисте, въ немъ же васъ и всѣхъ купно, духовныхъ же и мірскихъ, всякаго возраста и сана, въ православнѣй вѣрѣ живущихъ, сею благословенною хартією нашею благословляемъ и тое Братство ваше Боговождедѣнное симъ писаніемъ нашимъ во вѣчные роды утверждаемъ, да пребываете въ немъ богобоязненно со всяцѣмъ усердіемъ, другъ друга приемлюще, къ другъ другу зависти не движуще и ни очесомъ завидяще, но паче исполняющесе духомъ кротости, послѣдующе преданіемъ древнѣйшихъ братствъ. „О семъ бо, рече Госиодъ, познають вы, яко мои есте ученицы, аще любите другъ друга“. Сія же вся совершивши, чаемаго живота вѣчнаго сподобитесе; его же буди всѣмъ намъ получитьи молитвами Пречистыя Богородицы Приснодѣвы Маріи и всѣхъ свя-

тыхъ, израдѣ же святаго славнаго и всехвальнаго апостола Іакова, брата Божія и первѣйшаго первосвятителя Іерусалимскаго, отъ него же и на насъ другопреемательнѣ благодать всесватаго и животворящаго Духа на мѣстехъ сихъ святыхъ, на нихъ же спасеніе наше содѣся, служити и строити превзїде. Благословеніе же смиренія нашего и молитва да будетъ со всѣми вами. Аминь.

Писанъ въ богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, въ лѣто отъ бытія міру 7129, плотскаго же смотрѣнія Бога Слова 1621, мѣсяца іаннуарія 7 дня.

VI.

Письмо Кіевскаго Братства къ московскому патріарху Филарету съ просьбой исходатайствовать царское пособіе на окончаніе Братской церкви. 1625 года, 10 апрѣля.

Преосвященному, Боголюбезнѣйшему и всесвѣтлому господарю каръ Филарету Никитичу, патріарху великодръжавныя Московскія области и всея Россіи, метаніе до лица земля сотворяюще, здравія, безмятежнаго и благоденственнаго въ мирѣ пребыванія и со святыми вѣчнаго в царствїи небесномъ упокоенія святителству сго отъ Господа Бога усердно молитствуемъ.

На отгнаніе ересей, нынѣ умножившихся, и цѣлое благочестія сохраненіе, паче же на обличеніе разнствующихъ и уклоняющихся отъ православныя апостольскія и отеческія вѣры, нѣдци отъ насъ христіане во градѣ Кіевѣ, волею Бога Отца, благодатію Единороднаго Его Сына Господа нашего Іисуса Христа и поспѣшествомъ всесватаго утѣшительнаго Духа, благословеніемъ же святѣйшихъ патріархъ, преосвященнаго митрополита и епископовъ нашихъ російскихъ православныхъ, любовію совокупльшеся, монастырь и церковь своимъ пждивеніемъ здати начахомъ, и не могше во совершеніе зданія привести за скудость нашу, послахомъ

ко всесвѣтлому государю, царю и великому князю Михаилу Теодоровичу, всея Россіи самодержцу, да насъ милостынею своею царскою ущедрити благоизволить. Но понеже посланниковъ нашихъ отъ Путивля не хотяху пустити, да наша грамоты и худыя дары лицу всесвѣтлаго его величества принесуть, но токмо самыя грамоты послаша; сего ради сорокъ соболей точию имъ принесоша, писанія же ни единого жъ, ихъ же ради множайшее благодареніе царскому его величеству воздаемъ. Но понеже церковь еще бѣложелѣзнемъ не покровена есть и иконами честными не украшена, се же нищеты ради нашея, паки со дрѣзновеніемъ посылаемъ ко всесвѣтлому его величеству честного инока киръ Теодора и с нимъ послушника Івана Матеѣва з монастыра нашего Братского, моляще со смиреніемъ, да насъ обычною си благостынею и милостынею и невозбраннымъ, паче же обилнымъ своимъ ко церквамъ Божиимъ милованіемъ пожаловати благоизволить. Сего ради и всесвѣтлому твоему преподобному святителству припадающе молимся, да ходатайствомъ и о насъ молении твоего святителства ко дрѣжавъ его царской возможемъ милость желаемую улучити, да царскими его щедротами и богатымъ дарованіемъ церковь во совершеніе пришедши, во себѣ служащими на всякъ день о здравии и спасеніи величества его и святителства твоего молитвовать будетъ. Господь Богъ святителству твоему и его великодрѣжавной свѣтлости мздою вѣчною въ небѣ будетъ, мы же Его выну длѣжни есмы молитвовать. Прочее благословенію пастырскому, милосердію господскому и молитвамъ святителства твоего насъ самыхъ и нужду нашу вручаемъ. Въ Богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, в лѣто отъ созданія миру 7133, отъ воплощенія же Бога Слова 1625, индикта 8, мѣсаца априля дня 10.

Всесвѣтлаго святителства твоего присныи молитвенницы и раби нижайшии, вси о Христвѣ братія Братства церковного Кіевского, духовныи и мирстии.

Подлинное письмо писано на листъ бумаги, который былъ сложенъ пакетомъ и запечатанъ печатью на красномъ воску подъ

кустодію; изображеніе и надпись на печати отъ времени измѣнились. На пакетъ надпись:

„Святѣйшему, Боголюбезнѣйшему и всесвѣтлому государю кирѣ Филарету Никитичу, патріарсѣ всея Великія Россіи, отцу и богомолцу великодръжавнаго государя, царя и великаго князя Михаила Ѳеодоровича, всея Россіи самодръжца, пречестно да дастся“.

Выше надписи помята: „с Києва, Богоявленскаго монастыря игумена и старцевъ“.

Подлинникъ въ Московскомъ Архивѣ Министерства Иностран. дѣлъ.

VII.

Грамота короля Сигизмунда III на учрежденіе Кіевскаго православнаго Братства и при немъ церкви и шпитала. 1629 года, 19 февраля.

Привилей королевскій на фундацію Братства Кіевскаго.

Жикгимонтъ Третій, милостию Божію король польскій, великій князь литовскій, рускій, прускій, жмудскій, мазовецкій, инелювдскій а шведскій, кгодскій, вандальскій дѣдичный король.

Ознаймуемъ тымъ нашимъ листомъ всѣмъ въообще и каждому зтособна, кому бы о томъ вѣдати належало, теперь и напотомъ и завжды. Преложено намъ есть от певныхъ особъ стану шляхецкаго, обывателей воеводства Кіевскаго, релии кгреческое, же они умыслили въ мѣстѣ нашемъ Кіевскомъ, на кгрунтѣ, который урожоная Галшка Гулевичовна Стефановая Лозчиная, маршалковая Мозырская, зъ добръ своихъ шляхецкихъ, юриздикціи мѣской неподлеглыхъ, вадала на то, збудовати Братство Милосердія водле рекулы святаго Василя, такъ же шпиталь для людей убогихъ, старыхъ и уломныхъ, такъ духовныхъ, яко и свѣцныхъ,

и людей рыцерскихъ, на послугахъ нашихъ и Рѣчи-посполитое отъ непріятелей нашихъ въ розныхъ битвахъ покалѣчныхъ, и при томъ церковь для набоженства, водлугъ реліи ихъ кгреческое, которые абы тамъ побожне живучи, за насъ и за найяснѣйшее потомство наше уставичне Пана Бога просили. И били намъ челомъ, абымы на таковыя ихъ учинки милосердія позволили, тое Братство Милосердія регулы святаго Василія, шпиталь и церковь збудовати имъ позволивши, въ дозоръ и обѣмшлеванье имъ отдали; за которыми, яко въ рѣчи слушной, и панове рады наши и послове земскіе причинялись до насъ. А такъ мы, господарь, прозбу ихъ и причину пановъ радъ нашихъ и пословъ земскихъ пилене уваживши и рѣчь тую хвалебную и збавенную быти видячи, для заслугъ, которыхъ особы помененныя, намъ и Рѣчи-посполитой на тамъ-той Украинѣ служащи и спираючися зъ непріятелемъ Крижа святаго, частокротъ освѣдчали и освѣдчати не занехиваютъ, на фундованье таковаго Братства Милосердія и шпитала, также и церкви збудованья имъ, то што они своимъ коштомъ збудуютъ, абы то въ моци и въ подаванью своемъ зъ потомками своими вѣчными часы мѣли и по вшелякихъ побожныхъ порядкахъ и поступкахъ и въ подаванью духовныхъ до тое церкви ни отъ кого ни якои прешкоды, вступу и пренагабанья и трудности не поносили, варуемъ тымъ нашимъ (листомъ), до которого, на болшую твердость, руку нашу подписавши, печать корунную притиснути розказали есмо. Писанъ у Варшавѣ, дня девятнадцатого месяца февраля, року тысяча шестьсотъ двадцать девятого, панованья королевствъ нашихъ польскаго сорокъ втораго, а шведскаго тридцать шестаго року.

Sigismundus rex. (M. П.)

VIII.

Духовное завѣщаніе Кіевскаго митрополита Іова Борецкаго съ наказомъ, чтобы училище въ Кіевѣ было учреждено при Братствѣ, а не въ иномъ мѣстѣ. 1631 года, 1 марта.

Во имя Отца и Сына и святого Духа, святыхъ животворящихъ Троицы, единого истинного Бога нашего, аминь.

Безначальный единосущный Сынъ, Слово Божие, Богъ и Отецъ Господа нашего Іисуса Христа, жродло премудрости и всея вселенныя, всѣхъ видимыхъ и невидимыхъ речей Творецъ, яко самъ рачилъ, такъ то все предвидящимъ окомъ и найвышшою премудростию своею справилъ, же сотворивши челоуѣка на хвалу свою, конецъ живота ему смертию умерти ознаимилъ; еднакъ же, яко Онъ самъ все вѣдаетъ, для того часъ albo годину тоеи смерти толко въ своей вѣдомости заховалъ, а предъ челоуѣкомъ утаилъ; котораго то часу albo години смерти наше поневажъ не вѣдаемо, прето жъ Спаситель нашъ Господь Іисусъ Христосъ, правдивый Сынъ Божій, рачилъ насъ упоминати, абысмо завше, на каждый часъ молячисъ Богу, чуйными и на тую то смерть готовыми были, якобысмы съ добрымъ сумненемъ предъ судомъ Божиимъ стати могли. За котормъ то таковымъ Сына Божого напоминаемъ, и я рабъ Божій Іовъ Борецкій, митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Россіи, и игумень монастыра Михайловскаго, церкве Золотоверхое, надъ Кіевомъ, ачъ колвекъ на сесь часъ хорій, але пятма смыслами телесными, то ест виденнемъ, слышанемъ, смакованемъ, повонянемъ и дотыканемъ, и трети силами души моеи, то ест разумомъ, памятю и волею, добре здоровый; въ которой то хоробе моеи телесной, еднакъ, яко въ непевной речи, сподѣваючисъ быти ближшимъ къ смерти, а нежли ку животу, прето еще за доброе памяти, цалого и зуполного разуму и досконалое

вымовы, первой о души, а потомъ о маестности убогой, которую ми Господь Богъ за старанемъ моимъ далъ былъ, хотячи певное и неотмѣнное постановене учинити, тотъ нынѣшний тестаментъ мой, порядкомъ нижей идучимъ, таковымъ способомъ споражаю. А напродъ вызываю и презъ той нынѣшний тестаментъ Богу, сотворителю моему, и всѣмъ небеснымъ силамъ, и каждому христанскому человѣкови тутъ тепер и на суде Божомъ освещаю, ижъ въ правдивой восточного послушенства вере, которую Спаситель нашъ Христосъ Господь постановити рачилъ, зъ добрымъ сумненемъ умерти и предъ судомъ Божимъ стати хочу, еднакъ душу мою убогую в руки милосердия Божого отдаю, маючи зуполную а неомыльную вѣру въ Его Божскомъ милосердію и въ заслуге за насъ муюю Сына Его, ижъ Онъ не будетъ въ судъ зомною входить, але мя зъ ласки своее до вѣчное хвали рачитъ принять; а тѣло мое грѣшное належитымъ хрестиянскимъ проводомъ (якъ Господь Богъ здарить) при церкви святого архистратига Михаила, надъ Киевомъ, абы до того часу въ земли отпочивало, ажъ Господь Богъ зъ ангелами своими въ маестати и вшехмоцности своей на евералный судъ прійдетъ, превелебнѣйшому въ Бозѣ его милости господину отцу Петру Могиле, воеводичу земль Молдавскихъ, милостию Божею великому архимандриту святое великое и чудотворное Лаври Печерскія Киевскія, и велебному въ Бозе его милости господину отцу Исаакию Борисковичу, епископу Луцкому и Острозскому, яко на тотъ часъ притомному, и всѣмъ о Христѣ братіямъ капитуле монастыря Михайловского Золотоверхое церкви ку погребеню поседаю. И его милосгъ господина отца Петра Могилу, архимандрита Печерского, и его милосгъ отца Исаакиа, епископа вишномененого, по Бозе першими опекунами такъ того святого монастыря Михайловского, яко и всѣхъ речей моихъ рухомыхъ учинивши, за найперший и церкви Божой и всему православному народови Россійскому потребнѣйший пунктъ въ томъ тестаменте остатнее воли моее кладу, абы школы въ Братсгве Киевскомъ для цвиченя дѣтокъ хрестиянскихъ,

а не где индеѣ фундованы были, подѣ неблагословенемъ приказую. Што се зась дотыче маестности, худобки зобрапя моего, тую таковымъ способомъ споражаю и конечно мѣти такъ хочу: Книги кѣгрецкіе и латинскіе, власныя мои, а не монастырскіе, розныхъ авторовъ, превелебнѣйшому его милости господину отцу архимандрите Печарскому оферую и тымъ тестаментомъ, остатнею волею моею, въ моцъ и завѣдоване полецаю; книги зась словенскіе и полскіе при церкви святаго архистратига Михаила, гдѣ тѣло мое погребено будетъ, такъже и всѣ от мала и до велика аппараты светителскіе, быти и оставати мають. Звонницу, которую мыслилемъ въ монастыри святаго архистратига Михаила муровати, если бы ми живота Господь продолжити рачилъ, и южъ и муляру Петру Нѣмцу, обывателю Киевскому, на тую роботу золотыхъ сто, маючи зъ милостыни, задалемъ былъ, которое и тешер при немъ застаеть, другое и въ шкатуле моей могло бы ся найти, а до того и на двоухъ мемранехъ, то ест: на пану Тимоѣею Александровичу Вербицкому, типографѣ Киевскомъ, на мемране золотыхъ чотыриста и на пану Іоанну Плетенецкому на мемране золотыхъ пятьдесятъ, и отъ християнъ обѣтнику мѣлемъ на вспомогане тое жъ звонницы,—все то ижъ смерть закрочити ми хочеть, то на высоте уважный розсудокъ его милости господина отца архимандриты (если можна тому дѣлу досыгъ учинити) пуцаю. Роботу, которую вилка лѣтъ скончати старалемся, и не безъ кошту и накладу тое все робило и не докончило, алхимидскую, ижъ много ся па нее у брата папа Андрея Борецкого забрано, оному ее пуцаю. Стороны сироты дочки моее Евпраксіи и сестреницы Минодоры, тыхъ въ опеку его милости отцу архимандрите Печарскому, яко великому добродѣви моему, полецаю, которымъ келию мою новую въ монастыри женскомъ Михайловскомъ для богомыслности и уединеня зо всѣмъ на все даю и отказую. До того дворъ мой въ Києве мѣсте, противъ папа Романа Чудновца, прозываемый Черкасчянский, который въ опеце и завѣдованю общежителного святаго монастыря Межигорского (бо сума ихъ на немъ естъ) быти маеть,

до живота ихъ, то ест Евпраксін и Миводоры, если неотмѣнне инокинями будутъ, на выковане даю, а по животе ихъ тотъ домъ на монастырь Межигорскій отказую и записую и тымъ тестаментомъ остатнею волею моею легкую. Роботу, которую-мъ змовиль и постановиль зъ Романомъ столяромъ, обывателемъ Киевскимъ, столярскую до двохъ предѣловъ великое церкви святого Михаила, то ест до предѣла одного Воведения въ церковь Пречистое Богородицы, а до другого предѣла святое великомученицы Варвары, имѣлемъ ведлугъ постановеня и интерцызы нашее грошей готовыхъ золотыхъ сто и десять дати, яко жъ отдадемъ ему грошей копь тридцать пять, а девять копь литовскихъ на тую роботу zostалемъ ему виненъ; которые копь девять при отбиранию тое всее роботы до помененыхъ предѣловъ мають и повинни будутъ братія капитула монастыра Михайловского Золотоверхое церкви Роману столяру заплатити, а роботу до рукъ своихъ отобрати и пилное старане около нее приложить, якобы совершенно уробленая и помаліованая въ помененыхъ олтаряхъ zostавала, конечно приказую.—При томъ тежъ што колвекъ слугамъ моимъ за вѣрную послугу ихъ, такъ здоровому, яко найбарзей въ той тяжкой хоробе моей будучому, zostалемъ виненъ, ихъ милости господинъ отецъ архимандритъ Печерскій и господинъ отецъ Исаакій, боголюбезнѣйшій епископъ Луцкій, зъ тое жъ убогое маетности моее, абы на душу мою не плавали, заплатити мають, о што и прошу. А иже жадное болшей маетности своее, и ничие иншое у себе не маю, теды тымъ тотъ тестаментъ и остатнюю волю мою кончу и замыкаю, варуючи еднакъ, абы его нихто ни въ чемъ не нарушалъ, а то подъ влятвою святыхъ отецъ триста и осмнадцати, иже въ Никен, и подъ помстою Бога всемогущого, который въ день судный воздасть каждому по дѣломъ его. До которого тестаменту остатнее воли моее просилемъ о подписъ рукъ и притиснене печатей въ Бозе превелебного его милость господина отца Исаакія Борисковича, епископа Луцкого и Острозского православного, и ихъ милостей господиновъ отцовъ и братий капитулы монастыра

Печарского Киевского ниже менованныхъ, што ихъ милости на прозбу мою учинити, руки свои подписати и печати приложити рачили. Писанъ въ монастыри Михайловскомъ церкви Золотоверхое, въ Киевѣ, мѣсяца марта 1-го дня, 1631 року.

Внизу документа находится печать митрополитѣя съ изображеніемъ архистр. Михаила и собственноручная подпись еп. Борисковича:

Исаакій Борисковичъ смиренный, епископъ православный, блюститель митрополіи Киевское, рукою власною.

Подлинникъ хранится въ Церковно-археол. Музеѣ при Киевск. Дух. Академіи. Напечатанъ впервые въ Киевск. Епарх. Вѣдом. 1863 года (не вполне исправно) и за тѣмъ въ Прилож. къ книжкѣ проф. С. Т. Голубева „И. Могила“.

IX.

Обѣщаніе киевопечерскаго архимандрита Петра Могила относительно обезпеченія приглашенныхъ учителей для учреждаемаго имъ въ Киевѣ училища. 1631 года, 15 іюня.

Я Петръ Могила, милостію Божіею архимандритъ Киевскій Печерскій, выдачи въ церкви православной, для неумѣтности духовныхъ и для нецвиченья молодежи, великую утрату на душахъ людскихъ, за ласкою и помощію Божіею, и тежъ за поводомъ власной воли моея, хотячи забѣчи такъ великой утраты и хотячи отъ православія заблудшихъ позыскать, умыслилемъ фундовать школы для того, абы молодежъ во вшелякой побожности, въ обычаехъ добрыхъ и въ наукахъ вызволіонныхъ цвичена была, а то не въ жадный пожитокъ а ни тежъ въ славу мою, только въ славу и въ честь живоначальныя нераздѣлимыя свята Троицы Отца и

Сына и святаго Духа, въ пользу и утѣху рода православнаго. На тоє дѣло Божіе совокупилиемъ братію до себе подѣ певными правилами, до тоєи святои справы належными имѣти, хотячи опатреніе слушное такъ на пищу и на одежду, якъ и на иншіе потребности зѣ своего власного вѣчными часы имѣ подати маю на певныхъ персонѣ, ведлугъ описанья фундушу, абы дѣло Божіе безъ препоны отправовали. Еднакѣ, поки мене благодать Божія на томѣ свѣтѣ задержитъ, вшеляко во всемѣ онымъ опекуномъ и промоторомъ маю быти, якъ ми здольность и забавы архимандрическіи допускати будутъ, и якъ потреба ихъ въ служенію душамъ людскимъ вытегати будетъ. Въ томѣ дѣлѣ Божіемъ абы поспѣхъ и безъ отволоки былъ, такъ тежѣ братіи, на тоє незванни, абы безъ вшелякой вымовки совокуплялися, на той часѣ тымъ, которми при мнѣ суть, честнымъ отцемъ и братіи, то есть: іеромонаху Ісаіѣ Трофиміусовѣ и монаху Сильвестру Коссовови и до нихъ напо томѣ совокупляемымъ, зо всего сердца моего предѣ Господомъ Богомъ шлюбую, ижѣ имѣ все тоє, што колвекъ будетъ описано въ фундушу, одѣ мене имѣ подапомѣ, безъ отволоки и безъ утиску до skutку приводити въ Кіевѣ, въ монастырю Печерскомѣ, альбо гдѣ мнѣ и имѣ здаваться будетъ, а той фундушѣ маю имѣ подати правный и не подозроный яко паѣрыхлей, еднакѣ же выполнения того обѣту моего повинны чекати мѣсяцей дванадесять не далее. Што все абы цевпѣйше было, въ храмѣ Успенія Пресвятыя Владычицы нашея Богородицы Дѣвы Маріи, во Львовѣ въ мѣстѣ, предѣ престоломъ Господнимъ, добровольно обѣцую. А гдебымъ, не скончавши тоєи справы Божієи, былъ взятъ съ того свѣта, тестаментомъ тоє варовати, а опекуновъ людей зацныхъ и потужныхъ, абы тоє до skutку безъ вшелякого нарушенья воли моеи приводили, уживати маю. Дѣялося во Львовѣ, року 1631, іюня 15, въ церквѣ Братской.

Х.

Актъ Кіевскаго Братства, данный Кіевонечерскому архимандриту П.Могилѣ съ изложеніемъ условий, на которыхъ воспослѣдовало соединеніе лаврской Могилянской школы съ Братской Богоявленской. 1631 года, декабря 30.

Во имя Отца и Сына и святаго Духа, пресвятя и животворящія Троица, жу вѣчной речи твоей памяти станься.

Мы, шляхта, обыватели воеводства Кіевскаго, и всѣ сполне уписніе братія церковніи кіевскаго Братства, православніи, святой восточной апостольской церкви и святѣйшему архіепископу Константинопольскому и вселенскому патріарсѣ любовне послушніе сынове, обачивши рѣчь быти вельце способною, потребною и пожитечною, абы школы при церкви нашей братской на имя Богоявленія, альбо Крещенія Господа нашего Исуса Христа, въ мѣстѣ Кіевѣ избудованой, быти могли, просилисмо всѣ сиолне превелебнѣйшаго въ Христѣ его милости господина, отца кирь Петра Могилу, воеводича земель Молдавскихъ, на тотъ часъ будущаго архимандрита Печерского Кіевскаго, абы школы презъ него въ монастырѣ Печерскомъ Кіевскомъ фундоватися зачатые и въ нихъ будущихъ учителей, братію монастыря Печерского Кіевскаго, перенести зезволилъ на мисце выш помененное, при церкви Братской Кіевской, и тамъ овіе весполъ зъ научителями ихъ вѣчне уфундовати, яко при ставропигіи святѣйшаго патріархи Константинопольскаго и на мѣстѣ способнѣйшомъ до выхованья учащимся. Што его милость превелебнѣйшій господинъ выш менованный отецъ архимандрита, обачивши прозбу тую нашу быти слушную и тежь обачивши того быти потребу всей церкви православной, латво и невзборонне зезволивъ съ своихъ власныхъ добръ таковымъ способомъ уфундовати: абы самъ доживотнымъ такъ школъ на помененномъ мѣстѣ, при церкви Братской Кіевской, отъ себе

уфундованныхъ, яко и самое тоей церкви и всего при ней будущего монастыря, то есть старшимъ братомъ межи нами будучи, дозорцою и оборонцею былъ для того, ижъ бы доходы церковные, грунты, огороды, сады и вшелякіе наданья, такъ тежъ наданы, яко и напотомъ надатися отъ кого жъ колвекъ до тоей церкви, монастыря и школы маючим, не на што иного, только на тую жъ выш менованную церковь нашу Братскую Кіевскую, на монастырь, школы и въ нихъ працюющихъ учителей оборочаны и уживаны были. Што мы, видячи волю и раду его милости здоровую и церкви Божой вельце потребную и позитечную, позволилисмо, абы его милость господиць отецъ архимандрита такъ церковь нашу братскую Кіевскую, весь монастырь и школы, при ней будучіе, яко и вси до тое жъ церкви, монастыря и школъ належачіе данины, грунты, огороды, сады и вшелякіе наданья и тежъ доходы церковные въ своемъ завѣдованью мѣлъ, оныхъ дозорцею и опекуномъ доживотнымъ былъ, весьполь зъ старостами, зъ промежку насъ шляхты обранными дорочными; которые еднакъ старосты наши ни въ чомъ радѣ и волѣ его милости противными быти не мають, але во всемъ оного, яко старшаго брата, дозорцы и опекуна доживотного того всего мѣсца, слухати мають и повинны будутъ, не нарушаючи еднакъ фундушу нашего, отъ святѣйшаго архієпископа и пастыря нашего Константинопольского и вселенского патріархи намъ на тое Братство наше наданного. А при томъ уфундованная братія отъ его милости господина отца архимандрита, будучи православными, мають тежъ быти послушными, яко власному своему пастырю, святѣйшему патріарсѣ Константинопольскому, а не кому иному, и постерегати того пыльне мають, абы ся ничого церкви Божой противного отъ кого колвекъ не дѣяло. Докладаемъ еднакъ того и варуемъ, ижъ его милость господиць отецъ архимандрита только зъ особы своей, а не зъ уряду архимандричого, таковымъ доживотнымъ дозорцею быти маеть, яко братъ уписный и православный, и подъ благословенствомъ архієпископа Константинопольского, патріархи вселенскаго, и всѣ фун-

дованные презъ него, при томъ Братствѣ найдучися, быти мають. А естли бы ся який противникъ церкви восточной пайти мѣлъ, такового на томъ мѣсцу терпѣти не мають. А на потомные часи, за уступеніемъ его милости, вольно будетъ братіямъ, отъ его милости вѣчне уфундованнымъ, и намъ зъ ними заровне и згодие кого колвекъ на то способного и тому святому мѣсцу и наукамъ вызволеннымъ зичливого и прихильного, любо духовного, любо тежъ и свѣцкаго стану и кондиціи челоуѣка на часъ певный обрати. То все абы безъ нарушеня з обохъ сторонъ вѣчне трвать могло, мы всѣ выш менованные братія Братства Кіевскаго, народу шляхецкаго, сами отъ себе, якъ и именемъ всѣхъ и иныхъ ихъ милостей пановъ, такъ тутешнаго Кіевскаго воеводства обывателей, яко и повсюды православныхъ братій нашихъ, до того жъ Братства уписныхъ, дали есмо его милости господину отцу архимандриту тотъ нашъ листъ съ печатью нашею братскою и з печатьми насъ певныхъ особъ и подписами рукъ нашихъ. Дѣялося въ Кіевѣ, року 1631, декабря 30 дня.

Исаакій Борисковичъ, епископъ Лудкій и Острозскій, рукою власною.

Sołtan Bohdan ręką swą.
Krzysztofh Muchowiecki.
Jerzy Lasota.
Phiłon Stribyl, czesz. z. K.
Fedor Trypolski.
Ostaphy Wyhowski.
Mikołay Troianicki.
Andrzej Lithinski z Lithinec.
Alexander Nieławicki ręką swą.

Смиренный Авраамій, епископъ Стагонскій, владыка Туровскій православный, рукою власною, послушникъ Константинопольскій.

Phiłon Woronicz.
Jerzy Hołub.
Theodor Suszczanski Proskura.
Stanisław Trzeciak.
Szymon Pawsza.
Parfen Trypolski.
Jan Strusiewicz, kom. z. K.
Mikołay Tuczaniccki.
Өедоръ Вировскій.
Jerzy Moszczenicki.

Samuel Niekraszewicz.
Стефанъ Мшанскій.
Янъ Черховскій.
Daniel Paszynski.
Супрѣянъ Левковскій.
Марко Трипольскій.
Александръ Олекшій.

Іванъ Несторыцкій (Невмер-
жицкій?) рукою власною.
Wasili Dembrowski.
Daniel Hrudnicki.
Самуель Володковичъ.
Mikołaj Susta (Susło?)
Samuel Sokor.

Примѣч. Въ прежнемъ изданіи этотъ документъ былъ напечатанъ съ опущеніемъ лицъ, подписавшихся подъ нимъ. Возстановляемъ эти подписи по другому списку, напечатанному въ книгѣ проф. Голубева „Исторія К. Дух. Академіи“.

XI.

Такой же актъ, данный Петру Могилѣ отъ имени Кіевского митрополита, епископовъ и всего духовенства, принадлежащаго къ составу Братства Кіевского. 1632 года, 5 января.

Мы, Исаія Копинскій, милостію Божіею архіепископъ Кіевскій, Галицкій и всея Россіи митрополитъ православный, и мы всѣ православные епископы, архимандриты, игумены, іеромонахи, протопопы, іереи и иноци, сынове святое восточное апостольское Церкви, послушенства архіепископа Константинопольскаго и вселенскаго патріархи, а братія уписные Братства церковного Кіевского, ставропитіумъ патріархи Константинопольскаго, пастыря нашего, при церкви святыхъ Богоявленій, въ мѣстѣ Кіевѣ будущаго, вѣдомо чинимъ всѣмъ посполите, такъ tedy будучимъ, яко и напотомъ быти маючимъ людямъ вшелякого стану и кондиціи: иже въ Бозѣ превелебный его милость господинъ отецъ архимандрита святыхъ великія Лавры Печерскія киръ Петръ Могила, воеводичъ земель Молдавскихъ, маючи здавна предсявзятъя и замысль побожный ратовать церковь православную Россійскую и вшеляко усиловать збавенью людскому, зобразъ до себе великимъ стараньемъ и коштомъ немалымъ людей, въ благочестіи святомъ восточномъ до-

свѣдчонныхъ, въ наукахъ вызволіонныхъ умѣтности годныхъ и по-
божныхъ, абы презъ нихъ школы монастырю Печерскому Кіев-
скому на пожитокъ души збавенный всего православнаго росій-
скаго народу и для своео духовное утѣхи яко напристойнѣй
уфундовать, што и до skutку южъ бы привель, лечъ отъ ихъ
милостей пановъ шляхты, обывателей воеводства Кіевского, яко и
его милости пана гетмана и всего рыцерства Войска его королев-
ской милости Запорожского и всѣхъ иныхъ ихъ милостей пановъ,
до того жъ Братства нашего Кіевскаго уписныхъ братій, усильне
прошано было, абы тые школы, въ монастырю своемъ Печерскомъ
Кіевскомъ будучіе, перенесъ до выш менованнаго монастыря Брат-
скаго Кіевскаго и самъ такъ церкви, монастыря и школь, яко и
всѣхъ до тое жъ церкви, монастыря и школь надлежащихъ, яко
предъ его милости фундаціею наданныхъ, такъ и презъ его ми-
лость уфундованныхъ добръ, доживотнымъ доворцею, опекуномъ и
оборонцею былъ, весполь зъ братіями, отъ насъ всѣхъ, такъ ду-
ховныхъ, яко и свѣдчихъ братій, до того жъ Братства уписныхъ,
за старость дорочныхъ обраными. Въ чомъ его милость прозбу
нашу быти слущную и всей церкви нашей православной потреб-
ную и пожитечную обачивши, зезволилъ на то охотне, такъ на
жаданье всего выш менованнаго духовенства, яко и на жаданье
ихъ милостей пановъ обывателей воеводства Кіевскаго и всѣхъ по-
всюду шляхетскаго стану, яко и Войска его королевской милости
Запорожского, до того жъ Братства нашего уписныхъ братіями,
заховуючи вцалѣ фундушъ нашъ, отъ святѣйшого архіепископа
Константинопольскаго и патріархи вселенскаго, пастыря нашего,
намъ наданный; при томъ и тое заховуючи, абы только зъ особы
своео, яко братъ нашъ, до того жъ Братства нашего Кіевскаго
уписный и отъ насъ всѣхъ братій згодне обранный, тому всему
выш менованному монастырю и церкви зо всѣми до нихъ належ-
ными добрами и данинами и зо всѣми доходами церковными до-
животнымъ опекуномъ, оборонцею, и презъ себе тамъ же уфун-
дованныхъ школь фундаторомъ и патрономъ былъ, а не зъ уряду

своего архимандритого. А по смерти его милости, вольно будетъ той выше менованной братіи монастыря Печерского, презъ его милость на тамъ томъ мѣсту, при церкви Братской Кіевской уфундованой, весполъ зъ нами духовными и зо всѣми ихъ милостями уписными, згодне и заровне кого колвекъ православного, любъ духовного, любъ тежъ и свѣцкого человѣка, на то способного, обрати на часъ певный за такового жъ дозорцу и опекуна и оборонцу того всего выш менованнаго при церкви нашей братской Кіевской мѣста. Еднакъ, яко теперъ за благословеніемъ нашимъ митрополитанскимъ тая школа фупдуютися маеть, такъ тежъ и по смерти его милости господина отца архимандриты, такъ и по смерти моей, за благословеніемъ сукцессоровъ моихъ, поки во благочестіи и послушенствѣ вселенского патріарха Константинопольского трвати будутъ, вшеляій порядокъ вестися маеть и патронъ сполне отъ всѣхъ духовныхъ и свѣднихъ обираиъ быти маеть, где и имя митрополитанское въ поменахъ и октенѣяхъ церковныхъ въспоминаемо быти маеть, взглядомъ, ижъ яко съ початку за стараніемъ нашимъ, такъ и теперъ за благословеніемъ тое мѣстце святое фупдуютися маеть. Што все абы вѣчне безъ жадного нарушенъ такъ зъ наше, яко и зъ его милости стороны быти и трвати могло, мы всѣ выш менованпые духовные, уписные братія Братства церковного кіевского, сами отъ себе и именемъ всего ивного духовенства, братѣи нашей, до того жъ зъ нами Братства уписныхъ, далимы его милости господину отцу архимандриту той нашъ листъ зъ печатью нашою братскою и зъ печатями урядовъ нашихъ духовныхъ и съ подписами рукъ нашихъ. Дѣялося въ Кіевѣ, генваря пятого дня, року тыслча шестьсотъ тридцать второго.

Исаія Копинскій, митрополитъ Кіевскій, рукою власною.

Исаакій Борисковичъ, епископъ Лудцкій и Острозскій, рукою власною.

Авраамій епископъ, рукою власною.

ХІІ.

Войсковоу листъ гетмана Ивана Петрижицкаго и всего Войска Запорожскаго съ выраженіемъ ихъ согласія на соединеніе лаврской Могилянскоу школы съ братскоу Богоявленскоу и съ общаніемъ всегда имѣть ее въ своей оборонѣ. 1632 года, 12 марта.

Во имя Отца и Сына и святаго Духа, Пресвятыя и Животворящія Троицы, ку вѣчной тоей речи памяти станься, аминь.

Мы Иванъ Петрижицкій гетманъ, асаулове, полковники и все Войско его королевскоу милости Запорожское, видячи, ижъ ихъ милость господинове отцеве и пастыреве наши, все духовенство православное посполу зъ старшимъ и зверхнѣйшимъ своимъ, его милостію господиномъ отцемъ митрополитомъ киръ Исаіею Копинскимъ, тутежъ ихъ милость панове шляхта, обыватели воеводства Кіевскаго, и всѣ инныи уписныи до Братства Кіевскаго православнаго, послушенства святѣйшаго архіепископа Константинопольскаго, патріархи вселенскаго, при церкви святыхъ Богоявленій въ Кіевѣ уфундованнаго, згодне и едностайне просили превелебнѣйшаго его милости господина отца киръ Петра Могилу, воеводича земль Молдавскихъ, на той часъ будущаго архимандрита Печерскаго Кіевскаго, абы школы, отъ его милости въ монастырю Печерскомъ Кіевскомъ на подпору всего православія восточнаго фундованіи и въ нихъ будущихъ учителей, братію того жъ монастыря Печерскаго Кіевскаго, перенести зезволилъ до Кіева, на мѣсце при церкви вышъ помененной святыхъ Богоявленій брацкой Кіевскоу, и тамъ оныи весполъ зъ учителями ихъ вѣче уфундовати, яко при ставропигіи святѣйшаго архіепископа Константинопольскаго, патріархи вселенскаго, и яко на мѣсцѣ способнѣйшомъ до выхованья учащимся; узналисмо тежъ и мы, все вышъ менованное его королевскоу милости Войско Запорожское, речь быти святобливуу и всей церкви православноу велице потреб-

ную и позитивную, абы ведлугъ просьбы выш менованныхъ ихъ милости обоего стану людей, школы тые на мѣсцу выш помененомъ при церкви брацкой Кіевской были фундованные. А такъ и мы тежъ, все Войско Запорожское, донеслимо до его милости выш менованнаго господина отца архимандрита, просьбу нашу, абы на то зезволилъ, о што помененныи ихъ милость духовенство и шляхта его милости жадали и просили. На которую всѣхъ насъ выш менованныхъ духовного и свѣцкаго стану шляхецкаго и Войска Запорожскаго людей згодную и церкви святой восточной позитивную просьбу и жадање его милость отецъ архимандрита добровольне зезволилъ зъ тимъ докладомъ, абы онъ самъ зъ своихъ власныхъ отчистыхъ и дѣдичныхъ добръ школы зъ ихъ на учителями, братією монастыря Печерскаго Кіевскаго, на менованномъ мѣсцу при церкви святыхъ Богозвленій брацкой Кіевской уфундовавши, всего онога мѣсца, церкви, монастыря и школъ, яко старшій того Братства нашего братъ уписный, доживотнымъ дозорцею, опекуномъ и оборонцою былъ, и всѣми на тую жъ церковь, монастырь, школы и шпиталь наданными и надатися отъ кого колвекъ маючими данными, фундаціями и доходами заведовалъ и шафовалъ весполъ съ старостами дорочными, отъ всего Братства обраными, и зъ зѣдомостію а зъ сполною радою всего Братства православного, до тоежъ церкви уписного, постерегаючи того пильне, абы братія зъ монастыря его милости Печерскаго Кіевскаго, тамъ для справованья церкви и монастыря и тежъ для размноженья наукъ школьныхъ уфундованная, подъ послушенствомъ и благословеніемъ святѣйшого архіепископа Константинопольскаго, патріарха вселенскаго, зоставаячи, побожне и сами жили, и другихъ науками своими до побожного житія приводили, а пильную опатрѣность мѣли и постерегали яко найбарзвѣй, абы ся ничего отъ когожъ колвекъ зѣрѣ нашой православной и канonomъ седми святыхъ вселенскихъ и помѣстныхъ соборовъ, да и тежъ старожитнымъ святоблывымъ церкви святой восточной звичаемъ противного и непристойного не дѣяло. Што мы, выш менованныи гетманъ, асаулове, полковники

и все Войско его королевской милости Запорожское, при выш менованныхъ отъ насъ до его милости господина отца архимандриты, зъ помененныхъ обоего стану и кондиціи людей доношныхъ прозьбахъ нашихъ, латво и охотне позволилисмо его милости, яко старшому брату, до того выш менованнаго Братства уписному. только жъ зъ таковымъ варункомъ, абы ся той выш менованный рядъ, дозоръ и опекунство и справованье церкви, монастыря, школы и шпитала и тежъ до нихъ наданными добрами и фундаціями шафунокъ и доживотное завѣдованье не на рядъ архимандритства Печерскаго, але тилько на самую щегульную его милости выш менованнаго киръ Петра Могилы, воеводича земель Молдавскихъ, особу стягало и разумѣло. А по смерти его милости, въ моци то и воли выш менованной братіи монастыря Печерскаго Кіевскаго, въ Братствѣ нашомъ Кіевскомъ уфундованное, зъ вѣдомостью и радюю всего Братства, до тоей церкви уписаннаго, зоставати маеть, абы кого колвекъ они сами захочуть на то способного, благочестиваго и церкви православной зичливаго, любъ духовнаго, любъ свѣцкаго стану, челоуѣка за старшого своего на мѣсце выш менованнаго его милости господина отца архимандриты на часъ певный обрати, ни отъ кого то имъ боронено и перешкожено не было, але абы то въ моци ихъ самихъ зоставало. Которымъ то братіямъ законникамъ монастыря Печерскаго, при церкви Брацкой Кіевской вѣчне уфундованнымъ, мы все выш менованное Войско его королевской милости Запорожское, такъ именовемъ всѣхъ насъ теперь будучихъ, яко и нанотомъ быти маючихъ полковниковъ нашихъ Войска Запорожскаго, прирекаемъ и обицуемъ въ оборонѣ своей такъ ихъ самыхъ, яко и церковь, монастырь, школы, шпиталь и всѣ до нихъ належности мети, отъ вшелякихъ непріятелей, противностей и перешкодъ моцно боронити, заступати и за нихъ до смерти своей заставлятися. На что для лѣпшое въ томъ всемъ певности и трвалости далисмо его милости господину отцу архимандриту и помененной братіи тотъ нашъ.

войсковый листъ съ печатью нашею войсковою и подписами рукъ нашихъ. Дѣялося въ Каневѣ, мѣсяца марта 12 дня, року 1632.

Именемъ пана Андрея Гавриловича, гетмана, и всего Войска Запорожскаго, руку подписую. Савва Гробневскій, писарь Войска Запорожскаго.

Именемъ его милости пана Ивана Петрижицкаго, гетмана, и всего Войска Запорожскаго, подписую. Савва Гробневскій, писарь Войска его королевской милости Запорожскаго.

Этотъ актъ утверждень въ послѣдствіи гетманами Богданомъ и Юріемъ Хмельницкими, какъ видно изъ слѣдующей на немъ приписки:

Не уймаючи ничего тыхъ правъ и наданья войскового, власною рукою своею подписуюся. Богданъ Хмельницкій, гетманъ Войска Запорожскаго.

Юрій Хмельницкій, гетманъ Войска его царского величества Запорожскаго.

ХІІІ.

Приказъ гетмана Ивана Петрижицкаго кіевскому атаману и козакамъ съ извѣщеніемъ объ означенномъ рѣшеніи Войска Запорожскаго и съ повелѣніемъ не препятствовать передачѣ Братскихъ учреждений въ завѣдываніе Печерскому архимандриту. 1632 года, 17 марта.

Иванъ Петрижицкій, гетманъ, съ Войскомъ его королевской милости Запорожскимъ.

Атаману и всѣмъ товаришомъ нашимъ доброго здоровья отъ Господа Бога упрейме заживати живимъ.

Яко завше съ предковъ своихъ Войско Запорожское звикло чинити стараніе о добрымъ и о позитечнымъ церкви Божой, не

мней и теперь въ томъ не уставаючи, звлаща выдачи снать зезволенье Духа Святаго, тудежъ згодное застановенье всего народу нашего Россійского, духовного и свѣцкаго, ихъ милости пановъ шляхти, яко и посполитства, абы науки, або цвичена въ писмѣ святомъ, ку подпоре благочестія нашего при церкви Брацкой святыхъ Богоявленій были за старанемъ, коштомъ и накладомъ в Бозѣ превелебного отца его милости Петра Могилы, воеводича земель Молдавскихъ, архимандриты монастыря Печерского; теды и мы, видечи барзо речъ слушную и церквомъ Божиимъ позитечную, тоею жъ милостю братерскою обовязанные будучи, зезволяемъ и на то припадаемъ, и при той церкви Братской, яко и при школъ новозаложенной и шпиталѣ до ней належачомъ, обовязуемъ стоять и оцоновать до гардлѣ своихъ; и вамъ владвою гетманства моего, а именовъ всего Войска приказуемъ, абы всѣ згодне зо всею братією тоей церкви снеслися, въ моцъ, завѣдоване, старане и о ней обмишлеване его милости отцу архимандриту, старшому брату и промоторови того предсезятъя, подали, на жадную речъ не оглядаючися, на што вамъ сей листъ нашъ съ печатью войсковою и съ подписомъ руки писарское даемъ. Писано у Каневѣ, рову 1632, мѣсяца марта 17 дня.

Документъ этотъ, пропущенный въ прежнемъ изданіи, напечатанъ проф. Голубевымъ въ „Исторіи В. Дух. Академіи“, приложеніе № 10.

XIV.

Письмо Кіевскаго митрополита Петра Могилы къ царю Алексію Михайловичу съ ходатайствомъ о благосклонномъ приѣмѣ отправляющихся въ Москву за милостыней иноковъ Кіевскихъ монастырей (въ томъ числѣ Братскаго игумена) и съ просьбой о вспоможеніи для возобновленія и украшенія Кіевскихъ святыхъ. 1640 года, генваря 29.

Православнѣйшій, благочестивѣйшій, боговѣнчаннѣй, великодержавнѣй, всесвѣтлѣй царю, государю и великий княже Михаиле Θεодоровичу, милостію Божіею всея Россіи самодержче и многихъ царствъ и государствъ царю и обладателю, мнѣ зѣло всещедрѣйшій господине и благодателю!

Долгая мимоидоша времена, въ нихъже всесретлѣйшому царскому твоему величеству низайшаго поклоненія смѣренія моего черезъ посланниковъ моихъ со достожднымъ смѣреніемъ не сътворишь; но худости временной, молвамъ же и мятежамъ, неуспаемымъ въ царствіи наяснѣйшаго короля его милости Владислава Четвертаго, господаря нашего, а не лѣности и нераденію смѣренію моему всесвѣтлѣйшее царское ти величество молю, да причтеши. Всегда бо съ всѣмъ причтомъ смѣренія моего церковнымъ всесилаго Бога молитствую, да всесвѣтлое царское твое величество, съ пресвѣтлою боговѣнчанною царскою твоею съпружницею и богоданными всесвѣтлыми, багрянородными царскаго ти величества отраслями, при долгоденствіи цѣлымъ здравіемъ и благополучнымъ миромъ оградить и Авраамле благословеніе всесвѣтлому царскому ти величеству и сѣмени твоему да даруетъ. Да извѣщу же сердца смѣренія моего благодареніе за царское щедрѣйшее всесвѣтлаго ти величества древнее пожалованье, еже и царскою твоею грамотою утвердилъ еси, святой великой чудо-

творной Лавры Печерской Кіевской (юже святые и приснопамятные пресвѣтлые прародителие твоего всесвѣтлаго царскаго величества, великіе князи россійстїи, при чудовномъ Пречистой Владычицы нашея Богородицы основанїи, създаша и различными изобилїи украсиша, и по конечномъ отъ безбожнаго Батїа, татарина, разоренїи и запустѣнїи его, щедрою рукою и промысломъ державы своея, во утѣшенїе и прибѣжище всему православному Россійскому роду вторицею съоружаиша). Посылаю нынѣ къ всесвѣтлому царскому ти величеству милостыня ради пречестнаго господина отца Игнатїа Оксеновича Старушича, намѣстника смѣренїа моего святѣйшіа митрополїа Кїевскїа и Печерскїа архимандрыа, такожде и честнаго іеромонаха господина отца Ириварха, уставника Печерскаго, и архидїакона смѣренїа моего Амвросїа Быковского. При нихъ же и честный господинъ отецъ игумень монастыря святаго іерарха и чудотворца Христова Николы Пустиннаго Кїевскаго честнаго іеромонаха Митрофана, кїлара монастыря своего, посылаетъ; честный же господинъ отецъ Леонтїй Бронкевичъ, игумень монастыря святыхъ Богоявленїй, Братскаго Кїевскаго, и честный господинъ отецъ Силвестръ Ясинскїй, игумень монастыря святаго архистратїа Христова Михаила, Выдубицкаго, отъ злочестивыхъ апостатовъ, нарецаемыхъ унѣатовъ, запустѣннаго и разореннаго, сами собою поклоненїе свое низжайшее всесвѣтлому царскому твоему величеству сотворити идутъ; и изрядные слуги наши, сыни боярскїе, мирскаго сана: Іоанна Андреева сына Предримѣрскаго, старосту Софейскаго митрополїа Кїевскаго, и Василїа сына Иванова Каменецкаго, старосту Печерскаго. Ихъ же всѣхъ дабы всесвѣтлое царское ти величество обычною своею всещедрѣйшою благодатїю и милостивнымъ окомъ прїяти и, яко нищелюбный царь, прещедрою ти десницею царскою милостынею нищету, оскудѣнїе и разоренїе святыхъ и чудотворныхъ мѣстъ Кїевскихъ обновити и уврѣпити восхотѣлъ, до лица землїи всесвѣтлому царскому ти величеству кланяся, молю. А понеже, благодатїю Божїею, наяснѣйшїй король его милость Владыславъ Четвертый, пань нашъ ми-

лостивый, отъ волкохщныхъ рукъ унѣатовъ церковь соборную Премудрости Божія въ Кіевѣ, безпокровную и елѣ не до конца разоренную и украшенія внутреняго, святыхъ иконъ, сосудовъ же и священныхъ одеждъ ни единого имущую, мнѣ, православному митрополиту, подаль есть, азъ по силѣ моей о устроеніи разоренныхъ въ ней зданій и внутреномъ украшеніи ея днемъ и ноцію печалую, труждаюся; но понеже великаго всея Россіи князя и самодержца, святаго всесвѣтлаго царскаго ти величества прародителя, Ярослава, въ святомъ крещеніи Георгія, сына святаго равноапостолнаго російскаго князя Володимера, царское великое есть дѣло, великаго иждивенія требующее, худостию смѣренія моего въ совершеніе привестися не можетъ. Сего ради къ твоей всесвѣтлой царской прещедрой десницѣ смѣренно черезъ посланники мои прибѣгаю, съ поклоненіемъ низайшимъ царскому твоему всесвѣтлѣйшему величества престолу челомъ біа, молю: восхотѣ, о благочестивѣйшій, всесвѣтлѣйшій царю, святымъ твоимъ прародителемъ, создателемъ церкви святаго Софія, свято поревновати, душевнаго ради своего спасенія, неуваждаемаго же небеснаго царствія вѣнца и вѣчныя славы, памяти, утѣхи же ради всего Російскаго православнаго рода, щедрымъ пожалованемъ и неоскудною всесвѣтлыя ти къ всѣмъ щедря десница милостиною лишеніе нищеты нашея на составленіе, созданіе и украшеніе Божіихъ храмовъ, си есть: святой Софіи, Премудрости Божія, церковь и великій алтарь, въ нейже предѣловъ долнихъ осмь, горнихъ же два,—вся убо сія святыхъ иконъ, сосудовъ и священныхъ одеждъ, украшенія, нѣкія же отъ нихъ стѣнъ и верховъ воздвиженія, великія Лавры Печарскія церковь новый покровъ и стѣнъ живописнымъ мастерствомъ украшенія, Выдубицкій монастырь полцеркве и верхъ весь каменнаго съставленія и всего монастыря огражденія требуютъ,—исполнити благоутробно изволи. Къ симъ, смѣренно съ всякимъ благоговѣніемъ къ царскому ти величеству припадая, молю, да всесвѣтлое ти царское величество отъ прежде твоего всесвѣтлаго величества бывшихъ свято почившихъ православныхъ царей и отъ

твоего царского величества данныхъ на волный въ царство величества твоего Московское мирный входъ и исходъ и на царскую милостыню и щедрое пожаловане грамоты утвердить, сихъ же не имущимъ монастыремъ милостивно ново подати изволиши. Аще и нищетный, о всесвѣтлый царю, яко отъ нищаго архіерея и царского ти величества молитвенника присного, но убо святыи и царскаго ти величества достойный даръ: пресвѣтлаго твоего царскаго величества святаго равноапостолнаго російскаго великаго князя и самодержца Владимира, въ святомъ крещеніи Василія нареченнаго, прадѣда всесвѣтлаго величества твоего, святыхъ его мощей часть, въ Десятинной церквѣ Пресвятыя Богородицы Кіевской разоренной, мною въ мраморномъ гробѣ, идеже древле положены быша, обрѣтенныхъ, к симъ же и моего смѣренія рукодѣлія кресты два,—смѣренно, ногамъ царского ти величества касаяся, усердно молю отъ моего смѣренія пріими. Раку же святаго равноапостолнаго великаго князя Владимира, царскаго ти величества прадѣда, в ней же положше святаго его мощи, Божією помощію отъ Десятинной въ святой Софіи церкве, по свѣтлое неделѣ святаго Пасхи (возвращшимся посланникомъ смѣренія моего отъ царскаго ти величества) пренесеніе святолѣпно сотворити хощемъ. Такожде и гробъ преподобнаго богоноснаго отца нашего Ѳеодосія Печерскаго, яко церковнаго благолѣпія любитель, о всещедрѣйшій царю, молимъ тя покрываломъ и имиже Богъ, царскимъ ти сердцемъ окармлиая, благолѣпія ми наставитъ украсити во вѣчную собѣ память, смѣренно молюся благоизволи. Всещедрыи же и милостивый Господь Богъ нашъ, якоже вся царскаго ти величества неищетныя щедроты и милостыня, яже ко многимъ церквамъ Божіимъ и нищимъ непрестанно твориши, и яже к намъ и отъ твоихъ прародителей създаннымъ церквамъ и монастыремъ милостиво сътвориши, въ воню благоуханія духовнаго и въ даръ благопріятенъ въ пренебесный свой жертвенникъ пріимъ, да здравіе въ нещетоультномъ долгоденствіи и мирномъ царствованіи царскому твоему всесвѣтлому величеству, съ всесвѣтлою съпругницею и бо-

годанными отраслями и всѣмъ правовѣрнымъ всесвѣтлымъ ти царствомъ, даруетъ, молю и молиствовати не престаая, благословеніе святѣйшаго престола святѣйшія митрополія Кіевскія препосылая, самаго себе всесвѣтлаго ти; царского величества благодати съ всѣмъ клиромъ архіерейства моего опасно вручаю. Начертанъ въ богоспасаемомъ градѣ Кіевѣ, при святой великой чудотворной Лавры Печарской, лѣта отъ сздания мира 7147, а отъ воплощенія же Иисуса Христова 1640, мѣсяца генваря 29 дня.

Всесвѣтлѣйшаго царского твоего величества нижайшій служитель и всегдашній молитвенникъ,

Смѣренный Петръ Могила, архіепископъ, митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Малыя Россіи, ексарха святѣйшаго апостолскаго ерону Константинопольскаго, архимандрита великія Лавры Печерскія, рукою власною, ш. р.

Подлинное письмо, за собственноручною подписью П. Могилы, писано на большомъ листѣ бумаги. На оборотѣ внизу помѣта:

„Грамота к великому государю Кіевскаго митрополита о награжденіи Киевопечерскаго монастыря“.

Подлинникъ хранится въ Московскомъ Архивѣ Минист. Иностран. Дѣл.

XV.

Грамота короля Владислава IV, предоставляющая Киево-Братскому игумену и братии права на двѣ Киевскія церкви: Трехсвятительскую и Воздвиженскую со всѣми ихъ землями и угодьями. 1640 года, 7 июня.

Władysław IV, z Bożej łaski król Polski, wielkie książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudskie Inflandskie, Smolenskie, Czernihowskie y Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny król.

Oznajmujemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, iż my, mając wzgląd na pokorną suplikę wielbnego Jchnatya Oxenowicza, jhumenta Bohoiawłenskiego Kiiowskiego, y wszystkich braci iego, także za przyczyną niektórych pp. rad naszych, cerkwie dwie w Kiiowie, mianowicie: iedną Świętych Trzech Swiatyteley, przeciwko zamku naszemu Kiiowskiemu, podle świętego Michała Złotowierczego leżącą, a drugą także nahorskiej fundacji Wozdżwienia Czesnoho Kresta, które przez niemały czas puste zostawały, a potem w ręce popow swieckich przyszły y in privatorum proprios usus obrocone, do ostatka niszczały. Za czym my, przestrzegając, aby co od świętej pamięci przodków naszych iest in publicos usus pozwolono y nadano, in privatos nie obracało się, pomienione cerkwie obiedwie ze wszystkimi dworami, ludzmi kunicznymi, budynkami, gruntami, polami, sianożęciami, paszami, jeziorami, stawami, sadzawkami y inszymi wszelkimi dobrami y pożytkami, ab antiquo do tych cerkwi należącemi, przerzeczonemu ihumenowi Bohoiawłenskiemu y braci iego daimy y konferuimy. Ma tedy przerzeczony ihumen Bohoiawłenski y iego bracia te cerkwie zwysz pomienione z dworami, ludzmi kunicznymi, jeziorami, polami, sianożęciami y inszymi pożytkami trzymać y

wszelakich pożytkow do tych cerkwi należących wolno zażywać wiecznemi czasy, obiecując za nas y za nayiasniejszych successorow naszych, yż od pomienionych cerkwi pomienionego ihumena y braci iego, także y po nim następujących ihumenow y czerncow Rohoiawlenskich oddalać nie będziemy, ale przy tym wszystkim onych że zachowamy. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisalismy się y pieczęć koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie, dnia 7 miesiąca czerwca, roku panskiego 1640, panowania naszego polskiego 8, a szwedzkiego 9 roku.

Wladislaus rex.

(I. S.).

XVI.

Духовное завѣщаніе митрополита Петра Могилы. 1646 года, 22 декабря.

W imie Oycy y Syna y Ducha świętego. amen.

Ponieważ nic nad śmierć pewniejszego człowiekowi nie iest, godzina zaś śmierci w Bozkich tajemnicach samego Boga zostaje; ia wielogrzeczny Piotr Mohiła, archiepiskop, metropolita Kijowski, Hallicki i wszystkiey Rusi, exarcha świętego tronu Konstantinopolskiego, archimandryt Pieczarski, będąc chorobą nawiedziony od Pana Boga, a nie chcąc, aby w iakim nieporządku zostawać miał dom mój, mnie od Pana Boga powierzony zwierzchności, wszystkie moje intentie poddawszy pod wszechmocną wolą Boską, czynię krótki takowy woli moiey, iesliby tak Pan Bóg przyrzwał, ostatny testament.

Naprzod, iż w wierze świętey, w której urodziłem się, wychowałem się y z woli y łaski Bożey dostojenstwo metropolitańskie niegodny na sobie mam, w teyże chcę wiek mój skónczywszy stanąć przed maiestatem Pana moiego. Powtore, iż skoro tylko pozwolił

mi Pan Bóg z łaski swej świętej y z łaski jego krolewskiej mosci, pana moiego miłościwego, bydz stolicy metropoliey Kijowskiej pastyrzem, a przed tym ieszcze świętej Ławry Pieczarskiej archimandritą, na tych miast widząc nie przez co inszego upadek w narodzie Ruskim świętobliwego nabożenstwa, iako przez to, że żadnego ćwiczenia y nauk nie mieli, to votum moje poszlubiłem Bogu mojemu: wszystkie moje z rodzicow pozostałe dostatki y co kolwiek by od powinney usługi mieysc świętych, mnie powierzonych, przychodów z dóbr należnych tu zostawało, obracać częścią na poprawy zruynowanych domow Bożych, ktorych załośne zostawały ruiny, częścią na ufundowanie szkół w Kijowie, z praw i swobód narodu Ruskiego, a z osobliwey też łaski jego krolewskiej mosci, pana naszego miłościwego, pozwolonych y uprzywileiowanych; iakoż to moje niegodne votum y intencją pobłogosławił Pan Bóg z łaski swojey świętej, że za dnij moich oglądałem wielki pożytek cerkwi Bożej przez te nauki, iż wiele ludzi uczonych, pobożnych, do usługi cerkwi Bożej przymnożyło się. To tedy Collegium, iako unicum pignus meum, chcąc przy naywyższej opatrności Boskiej na potomne czasy radicatum zostawić, darowałem y tym moim testamentem wiecznie daię, daruję naprzod tę summę, którą mam u iasnie wielmożnego iego mosci pana Adama z Brusłowa Kisiela, kasztellana Kijowskiego, starosty Nosowskiego, y od summy złotych pięćdziesiąt y pięć tysięcy, które iego moc submittował się y zapisem wyderkafowym obwarowawszy prowizją z nich doroczną płacić, iako o tym intercyza z iegomcją zapisana szyrzey opiewa. Drugą zaś summę na maietności, którą mam nabytą przeze mnie y kupioną od ichmci panow Służkow, wojewodziów Wendeńskich, to iest: na Muchoiedach y Opaczyczach, dwadziescia tysięcy złotych, na też Collegium y oycow kollegiatom Bractwa Kijowskiego Bohoiawleńskiego daię, daruję, wiecznemi czasy zapisuię, którą tę summę successor mój będzie powinien z tych dobr pomienionych oddać, chcąc przyyść do maietności, ktora maietność iako teraz iest in possessione oycow kollegiatów, tak ma zostawać przy nich aż do

oddania tej pomienionej summy. Przy tym jeszcze teraz zaraz na toż Collegium gotowej summy odpisuję y zapisuję szesć tysięcy złotych polskich, także mitrę moję, którą ja swym własnym kosztem sprawilem, na srebrze złotą, kleynotami własnymi z skarbu rodzicow moich, mnie pozostałych, oprawioną y ozdobioną; bibliotekę wszystkę językow rożnych, w którą przez wszystek wiek mój fundowałem się, złożoną na ten czas w depozycie oycy namiestnika Sofiyskiego będącą, których ksiąg oddałem reiestr pomienionym oycom kollegiatóm z podpisem ręki moiej. Krzyż też mój srebrny metropolitański na wieczną pamiątkę miłości moiej, także y sakkos białego złotogłowu, perłami sadzony, tym że oycom kollegiatom daię, daruję y zapisuję. Srebra też mego własnego cokolwiek iest, tego wszystkiego część czwartą, która ma bydź przez testamentu mego exekutory wydzielona, na te ż Collegium daię y zapisuję. Za które beneficia powinność tę wkładam na potomne czasy, iz w szkołach Kijowskich, według przywileju jego krolewskiej mosci, tak iako za żywota mego uczyć maia y sami in communitate według reguł, ode mnie podanych, żyć. Collegium też Hosckie według fundaciy wcale zachować, a za duszę moję nabożeństwa w kożdy czwartek odprawować y w kożdym roku dzień smierci moiej z nabożeństwem obchodzić. Na monastyr zas Pieczarski mitrę moją drugą kosztowną perłową z kamieñmi drogiemi odpisuję; lampę też, na którą dałem grzywieñ srebra siedmdziesiąt y dwie; srebra też stołowego y wszelkiego, co ieno iest własności moiej, ktorego czwartą część zapisałem oycóm kollegiatóm, dwie części zapisuję y daruję na monastyr Pieczarski y cerkiew restawrowaną przez mię Spasa Świętego, tuż wedle monastyra Pieczarskiego będącą; to iest, maia ich mosci panowie exekutorowie testamentu mego tak te srebro pomiarkować, żeby jedna część oddana była oycóm kollegiatóm, druga Pieczarskiemu monastyrowi, trzecia do świętego Spasa, a czwarta część tegoż srebra iego mosci panu Moyżeszowi, rodzonemu memu, gospodarowi ziem Mołdawskich. Na świętą Sofią, też metropolitańską cerkiew, za łaską Bożą przeze mnie restawrowaną, mitrę

trzecią, na lazurowym axamicie sztukami sadzoną, y sakkosów dwa: taletowy jeden zielony, a drugi tabinu bogatego czerwony y złotogłowy, trzeci białego złotogłowy, a insze sakkosy przy monastyrze Pieczarskim wszystkie zostawać mają. Relikwie święte, zapieczętowane w kioście cerkiewnym Pieczarskim, także drzewo przenajswiętsze Krzyża Pańskiego, w krzyżyku złocistym moskiewskiej roboty oprawnym, do cerkwi Bohoiawleńskiej Bractwa Kijowskiego, przy którym Collegium przez mię fundowane, oddaę y zapisuę. Na dokończenie cerkwi, nazwanej Dziesięcinney, którą restawrować począłem, aby do końca restawrowana była, z szkatuły moiej gotowych złotych tysięcy naznaczam y zapisuę. Na monastyr zaś Wydubicki złotych pięćset gotowych leguę i zapisuę. Tak tedy cokolwiek mogłem niedotyranym dostatkow moich, którem obracał pierwey w swieckim stanie moim na usługę królów ichmściow panów moich, a potym w duchownym stanie na poprawy domów Bożych y potrzeby cerkwi Jego świętey, udzieliwszy tak Collegium memu, przez mię fundowanemu, iako y innym pomienionym cerkwiom y monastyróm, obracam dispositią moią ku najmilszemu iedynemu bratu memu, gospodarowi iego mosci. Maiętność moię w woiewodstwie Bełzkim leżącą: Wielkie Oczy, Zmiowiską y Wolkę, Mohiłową nazwaną, dobra moie własne, nikomu nie zawiedzione, przez mię nabyte w stanie moim swieckim, jego mci, iako należnemu sukcesorowi, bratu memu rodzonemu, leguę, daruę y wiecznie zapisuę; także dobra w woiewodstwie Kijowskim leżące, nazwane Murchoidy y Opaczycze, temu ż jego mci panu rodzonemu memu daruę y zapisuę, które oddaniem summy dwudziestu tysięcy oycóm kollegiatóm ode mnie darowaney ma jego mość eliberować sobie. Folwareczek zaś nazwany Pozniakowszczyzna, za Dnieprem, przez mię nabyty za summę cztery tysiące złotych, które ia na folwareczek dałem do cerkwi Bohoiawleńskiej oycóm kollegiatóm, aby nie był poruszany żadnym pretextem od jego mosci pana brata mego, jego mość fraterna pietate obowiązuię; a dla lepszey pewności, aby na potomne czasy żaden moy successor nie czynił sobie accessu

jakiego do tego folwarczku Pozniakowszczyzny, na tym że folwarczku sumę, którą dałem, cztery tysiące złotych, tym że oycóm daruję i leguję. Więcej że jego mosci panu bratu memu po mnie successiey nie zostawuję, proszę, aby miłością swą braterską to komplanował, uważając, że z sobą oraz to wszystko, co miałem, ofiarowałem na chwałę Bożą y usługi Jego; modlitwy moje niegodne y błogosławieństwo moje zostawuję miasto successiy bogatych, a Pana Boga proszę, aby On z łaski swey świętey jego mśc, iako jedynego pozostałego potomka, przywrócił do stolicy przodków naszych. Zapisy też, które kolwiek są od osob różnych, które się naydą w szkatule moiey, te jego mci panu bratu y repetitią summ należeć będą. Także obicie, kobierce, ochędózstwa pokoiowe y insze supellectilia, te wszystkie jego mci panu bratu memu leguję, wyjąwszy obicie adamaszkowe różnego koloru, które oddałem na congregatią studentóm Collegium mego. Cugi, konie, karoci, co kolwiek zostanie po mnie, to iego mosci panu bratu leguję; z których iego mosc, według uwagi swoiey a zasług tych, którzy mi służyli, kontentować będzie. Co kolwiek zaś supra legata praefata zostanie w ubogiey szkatule moiey gotowych pieniędzy, także w winach, miódach, na które własne moje pieniądze wydano, to wszystko ich mosci pp. exekutorowie testamentu mego spieniężywszy y sumę liquidowawszy, mają część na pogrzeb ciała mego grzesznego, a część drugą ad pia opera do monasterów różnych obszczohto żytia, tych, które żadnych nie mają prowentów, iako to: do Skitu, do Mieżyhoria, do Tryhoria, do Krechowa, do Uhornik, do Mhara, do Hustyni, także do monasterów panieńskich y do szpitalów rozdać mają. Osobliwie też na szpital ode mnie fundowany u świętego Feodosya, w miasteczku Pieczarskim, półtora tysiąca złotych jch mosc dać mają, żeby zapisem wyderkafowym ta summa uiszczona była na dobrach iakich pewnych, żeby prowizia coroczna eviterne szła na ten szpital; z tych że pieniędzy oycu kapelanowi memu, oycu archidiakonowi, oycu Radyonowi, a potym wszystkim sługóm moim dostateczną zapłatę y nagrodę uczynić mają za ich wierne posługe,

między któremi aby Rosochackiemu, cyrulikowi memu, pułtorasta złotych y konia z stada dano, naznaczam; aptekarzowi też konia y sto złotych. Bydła, owce, stada y co kolwiek jest dobytku w folwarku moim, przez mię założonym, nazwanym na Połohach, to wszystka wpół legnię, połowicę na monastyr Pieczarski, a drugą na Bohoiawieńską cerkiew oycóm kollegiatóm. Co się tycze Collegium mego Kijowskiego, to jasnie wielmożnym ich mci panom: jego mosci panu Alexandrowi Ogińskemu, wojewodzie Mińskiemu, jego mosci panu Adamowi z Brusiłowa Kisielowi, kasztellanowi Kijowskiemu, jego mosci panu Bogdanowi Stetkiewiczowi, kasztellanowi Nowogrodskiemu, jego mosci panu Bogdanowi Ogińskiemu, chorążemu W. X. L., jego mosci panu Theodorowi Proskurze Suszczańskiemu, pisarzowi ziemskiemu Kijowskiemu, jego mosci panu Sylwestrowi, pisarzowi Bracławskiemu; rownie też jasnie oswieconym ich mm pp. xiążętom jch mosciom: jego mosci panu Stefanowi, podkomorzemu Brasławskiemu, jego mosci panu Hrehoremu, podkomorzemu Łuckiemu, jego mci panu Zacharyaszowi, podsędkowi Łuckiemu, jego mosci panu Mikołajowi xiążęciu Czetwertęńskiemu, y inszym ich moscióm prawosławnym panóm in patrocinium podawam, których przez miłosierdzie Boże upraszam, aby te unicum pignus prawosławney Ruskiej cerkwi staraniem, obmyślaniem y patrocinio ich mosciów ewiternum dla rozmnożenia chwały Bożey y cwiczenia dziełk prawosławnoruskich trwało. Temu z Collegium Brackiemu Kijowskiemu wszystkie domy, przeze mnie nabyte, z ich prawami wiecznie daię, daruję. Osobliwie iednak płaczliwe petita moje do przyszłego, ktorego da Pan Bóg, successora, monastyra Pieczarskiego jego mosci oycy archimandryty y wszystkiey braci tego z monastyra za tym że Collegium wnoszę: pierwsze, aby Wiszeńki y Hnidyn, majątność monastyra Pieczarskiego, za Dnieprem leżącą, do trzech przynajmniey lat od tego Collegium nie była odięta, aby interea sobie mogli providere, gdzie sprowadzić gospodarstwo, ponieważ bracia monastyra Brackiego Kijowskiego są postrzyżeńcami et incorporati przez oddanie wot swoich monastyrowi Pieczarskiemu, licet non omnes, plurimĩ

tamen et praecipui; drugie, aby ten że jego mość oyciec archimandryta z kapitałą swoją Piaczarską jhumeństwo monastera Dzieciołowskiego, pod Pińskiem leżącego, od terazniejszego oycia rektora Bractwa Kijowskiego y jhumena Dzieciołowskiego y successorów iego nie relegował, a to respectu augmenti intencii moiey publiczney w ufundowaniu szkół dla ćwiczenia dziatek prawosławnych. Które to wszystkie punkta testamentu mego ich mosci panowie exekutorowie aby wypełnili, unizoną prozbą obliguję sumienia ich mosciów, a proszę y naznaczam jch mosciów jasnie wielmożnych: jego mosc pana Adama z Brusłowa Kisiela, kasztellana Kijowskiego, y iego mosci pana Moyżesza Mohilę, hospodara ziem Mołdawskich, rodzonego mego, a do jch mosciów przydaię wielebnych ich mosciów oyców: oycia Jziasza Trofimowicza, ihumena monastera Nikolskiego Pustynnego, oycia Jgnacego Oxenowicza Staruszycza, jhumena Wydubyckiego, oycia Jozefa Kononowicza Horbackiego, jhumena Michałowskiego, y oycia rektora Kijowskiego Jnnocentego Giziela. Którzy to ich mosci oycowie, do zjachania ich mosciów panów exekutorów y do dalszego rozporządzenia, doswiadczywszy jch pobożności, sumienia y dexteritatem, aby stróżami byli monastera Pieczarskiego, skarbu, praw, przywileiów y dóbr jego wespoł z oycem Warlaanem Didkowskim, namieśnikiem Pieczarskim, także cerkwi świętej Sofiey y dóbr Sofiyskich z oycem Konstantym Niehrebeckim, namieśnikiem Sofiyskim, pasterską moją ostatnią wolą obowiązuę y naznaczam; które to dobra tak metropolitańskie, jako y archimandryey Pieczarskiej, iako własne Chriciij patrimonium, aby w żadne nie przychodzili desolatie, które od niepobożnych dzieć się zwykli pod czas zeyścia z tego swiata przełożonych duchownych, płacziwie upadam do nóg maiestatu jego krolewskiej mosci, pana mego miłosciwego, aby iako naywyższy protector domów Bożych y dziedzictwa ich, poki z woli jego krolewskiej mosci, pana mego miłosciwego, tak metropolia, iako y archimandryia electóm nie będą oddane, w protekciey swey pańskiej mieć raczył. A ia, bywszy do ostatnego kresu życia mego bogomodlcą wiernym jego krolewskiej

mosci, pana mego miłościwego, tym że y z tego swiata zchodzę. Y tym mój ten testament kończę, a wielogrzeszna duszę moją oddaię Panu y Twórcy moiemu. Ciało moje grzeszne w monasteru Pieczarskim, przy lewym kryłosie, między słupami, aby było pochowane, ich mosciow panow exekutorow testamentu mego proszę.

Pisany ten testament w monasteru Pieczarskim, anno Domini 1646, decembris dwudziestego wtorego, według starego kalendarza, a według nowego kalendarza — dnia pierwszego januarii, roku pańskiego tysiąc sześćset czterdziestego siódmego.

Piotr Mohiła, archiepiskop, metropolit Kijowski, archimandryt Pieczarski, ręką swą.

Adam z Brusilowa Kisiel, kasztellan Kijowski, starosta Nosowski.

Ustnie proszony pieczętarz Fedor Sołtan ręką swą.

Ustnie proszony pieczętarz Andrzej Stawecki.

Ustnie proszony pieczętarz Daniel Hołub.

Ustnie proszony pieczętarz Melenty Krasnosielski, na ten czas namiesnik Pieczarski.

Устне прошений печатар Васи́лій Дворецкі́й, полковникъ его царскаго пресвѣглаго величества Войска Запорожскаго кіевскій.

Устне прошений печатар Филаретъ Тубиневичъ, уставникъ Печерскій, рукою власною.

Аваний Куликовскій, економъ монастира Печерскаго, рукою власною.

Еоодосій Ораньскій, старецъ соборный монастира Печерскаго, суду духовного, рукою власною.

Не уймаючи того права съ подписомъ рукъ и съ печатями ихъ милостей положенныхъ, еще ствержаю власною рукою: Юрій Хмельницкій, гетманъ Войска его царскаго величества Запорожскаго.

Примѣч. Подписи полковника Дворецкаго и гетмана Юрія Хмельницкаго, конечно, сдѣланы впоследствии. Подлинное завѣщаніе

II. Могилы первоначально было внесено въ городскія книги Новгородка-Сверскаго съ слѣдующей сущестой:

Року тысяча шесть сотъ чотырѣдесать семого, мѣца гевѣвара двадцать третего дня.

На вrade вгородскомъ, въ замъку его корол. милости Новгородка Сиверскаго, передо мною Яномъ Закусиломъ, при актахъ вгородскихъ Новгородскихъ для примованя справъ од уроженого пана Самуеля Дидковскаго, коморъника граничного и намесника подстароства судового вгородского Новгородъка Сиверскаго, составленымъ, такъже актами внѣшними вгородскими Новгородскими, постановившимсе очевисто велебный в Бозе его милость отецъ Рафанлъ Зарецкый, намесникъ монастыра Брацкыого Киевскаго светого Богоявленя, не тепер вже уфувѣдованого, тестаментъ остатное воли зошлого недавньо с того света ясне и висоце пресвещеного в Бозе его милости отъца Петра Могилы, архиепископа, метрополита Киевскаго, Галицкыого и всея Росъси, ексархи светого трону Константвинопольскаго, архимандриты Печерскаго, водлугъ права посполитого на речъ в томъ тестаментѣ специфиде етъ виритим выражоную, ни въ чомъ праву посполитому не дерогуючы, але и овшемъ во всемъ зверхность его корол. милости, такъже конъституцию, року тысяча шесть сотъ тридцать пятого о оръдинации добръ Речыпосполитое ухваленую, про сакро санъкто заховуючы, справлений, с печатью и с подъписомъ руки власное помененого веръху его милости отъца метрополита Киевскаго, тудеж тежъ подъ печатьми и с подъписами рукъ на сведоцтво того всего приятелей, пры справленю и учиненю того тестаменту очевисто, яко се с того тестаменту значытъ, подписаныхъ, при томъ и велебныхъ тежъ в Бозе отцовъ с катедралное Софийское и Печерское капитулы, протунъкъ будущыхъ и на подписе ныжей менованыхъ, для уписаня до книгъ вгородскихъ Новгородъка Сиверскаго самъ одъ себе, яко подавачый, и именовъ капитулы своее и внѣшныхъ, вкорумъ ввѣтерестъ

а на приплыне и потожные часы належаты будетъ, перъ облятамъ подалъ, просечы, абы принятый и до книгъ нынешныхъ вписаный былъ. Которого я, врядъ, принимаючи, а целости уряду своего, сиет инъ квантъумъ де юре комъпециерить, постерегаючи, перед собою читалемъ, и такъ се в себе польскимъ писмомъ писаный маеть:

Далше слѣдуетъ самый документъ, послѣ чего опять принимаемъ

А по уписанью того тестваменту, тотъ же подавающий, самый оригиналъ до себе взявъшы, урядъ писарьскый квитоваль, што все для памяти до книгъ нынешныхъ есть записано, с которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью кгородскою Новгородскою есть выданъ. Писанъ въ замку Новогородка Сиверьского. Самуель Некрашевичъ, писар кгородскый Новокгородка Сиверьского, т. р.—Корыговаль с книгами Зашковъскый.

Затѣмъ эта выпись была предъявлена и внесена въ Черниовскія городскія книги, и на ней сдѣлана надпись:

Anno tysięc szescset czterdziestego siodmego, miezięcа februaryi czwartego dnia, za oczewistym podaniem w Bodze wielebnego jego msci oycа Raphała Zarzeckiego, ten extract testamentu iasnie wielmoznego świętey pamięci jego msci oycа metropolity Kiiowskiego ad acta castrensia Czernihov. suscepі. Mikołaj Denisewicz, namiestnik zamku Czernihowskiego.

Потомъ означенная выпись внесена была въ Киевскія городскія книги, и зѣтъ опять на ней сдѣлали помѣту:

Anno Domini tysięc szescset czterdziestego siodmego, dnia osmego februaryi, za oczewistym podaniem tego testamentu przez wielebnego w Bodze oycа Athanazego Fayłukiewicza, do act przyjąłem. Stanisław Bączkowski, namiestnik zamku Kiiowskiego.

Наконецъ та же Новгородская выпись 20 марта 1647 года была предъявлена и внесена въ Луцкія городскія книги лично „презвелебнымъ

« Богу его милостью отцемъ Юзефомъ Чапличемъ-Шпаковскимъ, архимандритомъ Мелецкимъ ». Отсюда (книга № 2167, л. 417—427) такъ и заимствованы помѣщенныя выше текстъ заступанія П. Могилы, такъ какъ здѣсь онъ записанъ гораздо вѣрнѣе, нежели въ Евгеніевскомъ Сборникѣ.

XVII.

Завѣсь Кіево-печерскаго архимандрита Юсіфа Тризны о дозволеніи внокамъ, преподавателямъ Братской школы, еще въ теченіе трехъ лѣтъ владѣть имѣніями Печерскаго монастыря Вишеньками и Гнидиновъ. 1648 года, 23 апрѣля.

Ja Jozef Tryzna, archimandryt świętej Pieczarskiej Kijowskiej Ławry, i my kapituła Pieczarska, oznajmujemy tym listem naszym. Uważając ustawiczne merita i wierne prace około dobra wszystkiej cerkwi Bożej wielebnych oyców z Bractwa Kijowskiego, w tym że monasterze Pieczarskim do zakonu postrzyżonych, i chcąc ich tym bardziej do usług cerkwi Bożej i tego miejsca świętego Ławry Pieczarskiej obligować; nie mniej też zmarłego w Panu Bogu świętej pamięci jego mosci oycy Piora Mohiły, metropolity i archimandryty Kijowskiego, tego Bractwa i szkół fundatora, pobożney intencyi nasladując, folwark i sioło monastera Pieczarskiego, które z łaski świętej pamięci jego mosci oycy metropolity, iako archimandryty Pieczarskiego, i nas kapituły Pieczarskiej, tudziesz z łaski mnie, terazniejszego archimandryty, i teyże kapituły do tych czas trzymali, nazwane Wiszeńki i Hnidyn, przy tych że oycach brackich dla pomnożenia chwały Bożej i nauk zachowujemy na lat trzy, po sobie zupełnie idących, od dnia świętego wielkiego męczennika Georgia, terazniejszego, do takowego z świętego, z takowym iednak obiasnieniem, iz przez to nic własności prawa przez te dobra monasterowi Pieczarskiemu nie derogujemy, i że pomienieni oycowie

braccy poddanich tamteyszych Wiszeńskich nad zwykle dawne powinności pociągać nie mają i nie będą, i tę majątność, jako własną Pieczarską, po wysciu naznaczonego terminu, w całości ustąpić i oddać mają. J na to dalismo ten list, zapis nasz, z pieczęciami i z podpisami rąk naszych. Dan w monasterze Pieczarskim, roku tysiąc sześćset czterdziestego osmego, miesiąca aprila dwudziestego trzeciego dnia.

Подъ этимъ актомъ, кромъ подписи архимандрита Иосифа Тризны, находятся еще свидѣтельскія подписи: Брацлавскаго воеводы Адама Киселя и Кіевскаго каштеляна Максимиліана Бржозовскаго, вмѣстѣ съ ихъ печатями.

XVIII.

Благословенная грамота Паисія, патриарха Іерусалимскаго, данная Кіевскому училищному братству. 1649 года, 23 іюля.

Паисій, милостію Божією патриарх святого града Іерусалима, Сиріи, Аравіи, Кана Галилеи, обонпол Іордана и всея Палестины.

Извѣстно вѣдающе, яко паче инѣхъ церкви Божіей благопотребнѣйшии, Богу же благопріятнѣйшии, иже премудрости и разума талантъ отъ Бога приѣмши, со многимъ приобрѣтениемъ его умножают; им же и Господь многу мзду обѣща по евангельскому гласу, глаголющу: „благій рабе и вѣрный, въ малѣ бысть вѣревъ, надъ многими тя поставлю: вниди въ радость Господа своего“. Но повеже, по тому же гласу: „жатва убо многа, дѣлателей же мало“, пастырское сіе тщаніе есть, еже собирати во виноградъ Христовъ дѣлателей; тѣмъ же и мы, архіерей сый, отъ святѣйшаго престола патриаршескаго Божія града Іерусалима двигнувшися въ Россію Великую, въ Малой Россіи богоспасаемаго града Кіева

достигше, инья убо обители святыя посѣтихомъ, пачеже во обители святаго Богоявленія крестоноснаго Братства, благословеніемъ убо прежде насъ бывшаго святѣйшаго престола Іерусалимскаго правителя киръ Теофана, иждивеніемъ же благороднаго и христілюбиваго Петра Конашевича Сагайдачнаго, гетмана Войска его королевской милости Запорожскаго, и иныхъ христілюбцевъ воздвиженной, нѣкое время пребыхомъ; въ немъ же виноградъ училищный нашего престола благословеніемъ, тамо же прежде бывшаго митрополита киръ Петра Могила тщаніемъ насажденъ и возвращенъ, такожде и дѣлатели винограда того во ученіи, разумѣ и премудрости зѣло искусныхъ, благочестивыхъ и благовѣрныхъ тоя святыя обители видѣвше и ученіемъ славенскаго, яко свойственнаго, латинскаго, яко между латинами живущимъ имъ благопотребнаго, отчасти и нашего греческаго языка юношъ благородныхъ право обучающихся, утверждающихъ и отъ ересей во вѣрѣ православной каеолической своимъ премудрымъ ученіемъ, святыхъ отецъ послѣдующе преданіямъ, обращающихъ, уразумѣхомъ,—зѣло о нихъ возрадовавшеся благоволихомъ и Христа Спаса въ таковомъ душеспасительномъ дѣланіи благоволяща благодарствихомъ, иже святыми апостолами своими о юности коегождо не точію не нерадѣти, но и прилежати ей обученіемъ во исправленіи святыя вѣры православныя, добродѣтелей же и вѣры повелѣ; обычаемъ бо отъ юности притяженная или благая или злая во естество многими лѣты претворятися обыкоша. Сего ради таковое тщаніе во ученіи и исправленіи юностнаго возраста дѣтей, отъ благочестивыхъ инокъ святыя обители Богоявленія крестоноснаго Братства бываемое, похваливше, во еже и во предная лѣта таковыхъ учителей благодрудныхъ и училищъ, си есть шволь славенскаго, греческаго и латинскаго языка, въ поученіе христіанскихъ дѣтей имъ умножати, благословеніемъ патріаршескимъ, отъ святаго престола Іерусалимскаго преподаемымъ, утвержаемъ и вѣчне печатлемъ. Богоугодно бо есть дѣло и полезно юности во благомъ разумѣ обученіе; паче же всеі Россіи Малой странѣ и

зѣло нужно, идѣже иновѣрцы и отступницы хитростною своею
жудростію не точію простыхъ, но и разумныхъ множицею прель-
щаютъ и уловляютъ, отъ истинныхъ вѣры своимъ душегубнымъ
прельщаютъ прельщеніемъ и отводити тщатся. Хотящихъ же нѣ-
кихъ дерзнути, еже сихъ благоговѣнныхъ инокѡвъ святое обители
Богоявленія Братства Кіевскаго въ томъ богоугодномъ дѣлѣ уче-
ніа завистію или инымъ нѣкимъ рвеніемъ, или яко не богоугод-
ное тѣхъ дѣло ученія мнѣщихъ, устави и разорити, неблаго-
словенію нашему патріаршескому и анаѡемъ вѣчной предаемъ.
1649 года, іюля 23 дня.

(М. П.)

Подпись греческій.

XIX.

Запись Антонія Винницкаго, епископа Черемышльскаго и Самбор-
скаго, съ обѣщаніемъ вносить ежегодно по сту золотыхъ на содер-
жаніе Кіевскаго Братскаго Коллегіума. 1650 года, 13 іюля.

Ja Antoni Winnicki, z łaski Bożej episkop Przemyslski, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym zapisem: iż ja, mając votum sin-
gulare, aby w narodzie naszym Roxolanskim nauki kwitneli dla
cwiczenia młodzi narodu naszego, która by mogła być cerkwi świętey
wschodniey podporą i usługą, z rozszerzeniem chwały Bożej, z
utrzymaniem błahocestia; a że świętey pamięci oyciec Piotr Mohyla,
archiepiskop, metropolita Kijowski, Halicki i wszystkiey Rossiey, w
Kijowie, przy cerkwi Brackiey Bohoiawlenia, Collegium wielce poży-
teczne cerkwi Bożej fundował i godnych ludzi zebrał, którzy, po
smierci świętey pamięci, w trudności tych czasów wielką szczupłość
w wychowaniu mają; tedy ja, na ten czas eodem ku cerkwi Bożej
zelo ductus, obiecuję złotych sto na każdy rok dawać, począwszy

od roku terazniejszego tysiąc sześćset piędziesiątego. A skoro ad realem et pacificam in toto przyjdę possessionem tego władcytwa y większey intraty, tedy, po uznaniu osobliwey powolności oyców kollegiatów, corocznie tey moiey kwoty poprawić obiecuję. Na co dla lepszey wiary moy ten dobrowolny zapis daię wielebnemu w Bogu oycu Łazarzowi Baranowiczowi, na ten czas rektorowi Collegium Kijowskiego, i wszystkiey braci terazniejszey i na potym będącey, pracującey w szkołach pomienionego Collegium Kijowskiego, z podpisem ręki moiey. Pisan w monasterzu Bratskim Kijowskim, julii 13 dnia, roku tysiąc sześćset piędziesiątego.

Antoni Winnicki, episkop Przemyslski i Samborski.

(L. S.).

XX.

Такая же запись, выданная Витебскимъ епископомъ Иосифомъ Горбацимъ съ обязательствомъ вносить ежегодно на поддержаніе Коллегіума по 500 злотыхъ. 1650 года, 12 июля.

Ja Jozeph Horbacky, z łaski Bożey episkop Witepsky, Orszansky, Mscisławsky y Mohilewsky, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym zapisem, iż ia, mając votum singulare, y przysięgą na episkopią wstępując stwierdzone, powinien starać się, aby w narodzie naszym Roxolanskim nauki kwitnęły dla cwiczenia młodzi narodu naszego, która by mogła być cerkwi świętey wschodniey podporą y usługą, z rozszerzeniem chwały Bożey, z utrzymaniem błahocestia; a że świętey pamięci oyciec Piotr Mohiła, archiepiskop, metropolita Kijowskiy, Halicky y wszystkiey Rossiey, w Kijowie, przy cerkwi Brackiey Bohoiawlenia, Collegium wielce pożyteczne cerkwi Bożey fundował y godnych ludzi zebrał, ktorzy, po smierci świętey pamięci, w trudności tych czasów wielką szczupłość w wychowaniu mają; tedy ia

na ten czas, pokąd przyjdę do większey intraty, na każdy rok, począwszy od roku terazniejszego tysiąc sześćset pięćdziesiątego, złotych pięćset dawać y do Kijowa w dzień Wowedenia Nayswiętszey Panny przysyłać, pod sowitoscią, ieslibym ten termin chybił, obiecuję; co wszystko pod słowem moim archiereyskim y ligamentem, w archiwie jasnie przewielebnego jego mosci oycy Sylwestra Kosowa, metropolity Kijowskiego, Halickiego, y wszystkiewy Rossiey, zostawionym, czynić obiecuję. A skoro do większey intraty przyjdę, tedy, uznawaiąc ku mnie osobliwą powolność oyców kollegiatów, doroczney daniny moiey poprawić i pod tym że obowiązkiem powiększyć offiarnię się. Co mam pełnić do ostatniego kresu żywota mego. A dla lepszey wiary ten dobrowolny zapis moy daię wilebnemu w Bogu oycu Łazarzowi Baranowiczowi, na ten czas rektorowi Collegium Kijowskiego, y wszystkiewy braci terazniejszey y na potem będącey, pracuiącey w szkołach Collegium pomienionego Kijowskiego, z podpisem ręki moiey y uproszonych ich mościow, nizey wyrażonych. Pisan w monasterze Brackim Kijowskim, julij dwunastego dnia, roku tysiąc sześćset pięćdziesiątego.

Jozeph Horbacki, episkop Witebski, Mscisławski, Orszanski, Mohilewski, ihumen Michajłowski Kijowski.

Jozeph Czaplic-Szpanowski, episkop Lucki i Ostrozski, archymandryt Mielecki, proszony do podpisu.

Примѣч. Кромѣ этой записи, такія же, слово въ слово и въ то же время, учинены записи: Іосифомъ Чапличемъ-Шпановскимъ, епископомъ Луцкимъ и Острожскимъ, и Діонисіемъ Балабаномъ, епископомъ Холмскимъ и Белзскимъ. Первый изъ нихъ обязывался вносить ежегодно, ко дню Введенія Пресвятыя Богородицы, на поддержаніе Кіевскаго Коллеіума по 500 злотыхъ, а послѣдній— по 200 злотыхъ.